

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

İSPANYA II
Altın Çağ

KARACAN

KARACAN RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

Copyright: Daniel Mallo-Editorial Palsa S.A., Mexico
Türkiye'de Yayın Hakkı: KARACAN YAYINLARI/ONK

Karacan Yayınları A.Ş. adına sahibi: **ALİ KARACAN**
Sorumlu Genel Yayın Yönetmeni: **ALİ SAYDAM**
Mali. Koordinatör: **ÖZHAN KÜÇÜKTOPUZLU**
Teknik Koordinatör: **OĞUZ DEMİRCİOĞLU**

Yazı İşleri Müdürü: **ERCAN ALTAZLI**
Yazı İşleri Yardımcısı: **DENİZ DAĞDELEN**
Danışma Kurulu: **Prof. Dr. TAHSİN YAZICI, Doç. Dr. Ali İHSAN GENCER,**
Doç. Dr. MEHMET ÖZSALT, Doç. Dr. İSMET MİROĞLU, PAUL MANDRİNİ,
ALBERTO CABADO, EUGENİO ZOPPI

Teknik Yönetmen: **ERTAN GÖKEMRE**
Teknik Müdür: **NURETTİN ÖZAKSEL**
Teknik Müdür Yardımcısı: **M. SABİT UÇUK**
İlan ve Halkla İlişkiler Müdürü: **ESER NOYAN**

**Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı,
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın
20.2.1984 tarih ve 01771 sayılı kararı ve ek
3.4.1984 tarih ve 2152 sayılı kararı ile ilk 5
sayısı özellikle ilkokul 4. ve 5. sınıf öğrenci-
leri ile ortaokul öğrencilerine tavsiye edil-
miş olup, bu sayısı da onaya sunulmuştur.**

Renk Ayrımı: **ÇALI GRAFİK**
Baskı: **HÜRRİYET OFSET A.Ş. HALKALI/İSTANBUL**
Kapak Baskısı: **NADİR BASIMEVİ**

Adres: **KARACAN YAYINLARI, Basın Sarayı, Cağaloğlu/İstanbul**
Tel 527 00 34 - 526 69 00 Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>
Fiyatı: **250 TL/Kıbrıs'ta: 330 TL**

ALTIN ÇAĞ

ALTIN ÇAĞ

HİRİSTİYAN TAASSUBUNUN İSPANYA MÜSLÜMANLARINI YARIMADADAN KOYMASINDAN SONRA XVI. VE XVII. YÜZYILLARI KAPSAYAN İSPANYOL RÖNESANS'I, KATOLİK KRALLAR DEVRİNDE YARIMADAYI ETKİSİ ALTINA ALAN HÜMANİZM DÜŞÜNCESİ VE...

...RÖNESANS HAREKETİNDEN KAYNAKLANMAKTADIR. RÖNESANS'IN İSPANYA'DA 1550 - 1650 YILLARI ARASINDA EN YÜKSEK NOKTASINA ULASTIĞI BU DÖNEME "ALTIN ÇAĞ" ADI VERİLİR.

BU KÜLTÜREL GELİŞMENİN İLK
50 YILI BOYUNCA İSPANYA, GÜCÜ-
MÜN DORUĞUNA ULAMIS VE
HAKLI OLARAK "GÜNESİN HİÇ BAT-
MADIĞI ÜLKE" UNVANINI
KAZANMIŞTIR.

ANCAK DAHA SONRA ESKİ GÜCÜNÜ YITİREN
ÜLKE, BU ÜSTÜNLÜĞÜNÜ FRANSA VE İNGİLTERE'-
YE KAPTIRMIS VE ADI GEÇEN DEVLETLER O GÜNE
KADAR İSPANYA'NIN ELİNDE BULUNAN SİYASİ
HEGEMCİYAYI VE DENİZLERDEKİ HÂKİMİYETİ
KENDİ ELLERİNE
GEÇİRMİŞLERDİR.

İSPANYA, XVI. VE XVII.
YÜZYILLAR BOYUNCA
AVUSTURYA KÖKENLİ
HABSBURG HANEDANI
TARAFINDAN
YÖNETİLDİ.

SİYASİ ALANDA-
KI BASARILARIN-
DAN DOLAYI SARI-
KEN (İSPANYA KRALI
I. CARLOS) İLE OĞLU
II. FİLİP, "ÜSTÜN
AVUSTURYALILAR"
LAKABIYLA ANILIRLARDI.

ULUSLARARASI İLİSKİLER XVII. YÜZYIL BAŞLARINDA OLUMLU BİR GELİŞME İÇİNE GİRDİ. İNGİLTERE TAHTINA 1603 YILINDA ÖLEN I. ELİZABETH'İN YERİNE I. JAMES (CEYMİS) GEÇMİŞ BULUNUYORDU.

MARY (MERİ) STUART'IN OĞLU OLAN YENİ KRAL, I. ELİZABETH'DEN FARKLI DÜŞÜNCE VE GÖRÜŞLERİ SAHIPTI.

İSPANYA'YA BÜTÜN İSİF HAYRANLIK BESLİYOR VE DÜNYA ÜLKE ARASINDAKİ DİPLOMATİK İLİSKİLERİN ARTIRILMASINI SAVUNUYORDU.

FRANSA'DA İSE KRAL IV. HENRİ,
1598 Y'LINDA MEYDANA GELEN
FRANSIZ-İSPANYOL SAVAŞI'N-
DAN OLUMSUZ YÖNDE ETKİLE-
NEN EKONOMİYİ YENİDEN CAN-
LANDIRMAKLA MEŞGULDÜ.

BU AMAÇLA TARIM VE TİCARETİN
DESTEKLENMESİ, EKONOMİNİN ZARAR-
LI FAALİYETLERDEN ARINDIRILMASI
İLE İLGİLİ BİR PLANIN YAPARATICISI OLAN
SULLY (SALİ) DUKÜ İLİ İŞKİ KURDU.

SONUÇ MÜKEMMELDİ. FRANSA ARTIK
İSPANYA'NIN GÜÇLÜ BİR RAKİBİ DURUMU-
NA GELMİŞTİ. ANCAK KRALIN 1610 YILIN-
DA ÖLDÜRÜLMESİ VE YERİNE GEÇEN
OĞLUNUN HENÜZ ÇOCUK YASTA (9)
OLMASI, ANA KRALİÇE MARİE DE ME-
DICİS (MARİ DÖ MEDİÇİ)'NİN ÜLKENİN
KADERİNDE SÖZ SAHİBİ OLMASINA
YOL AÇTI.

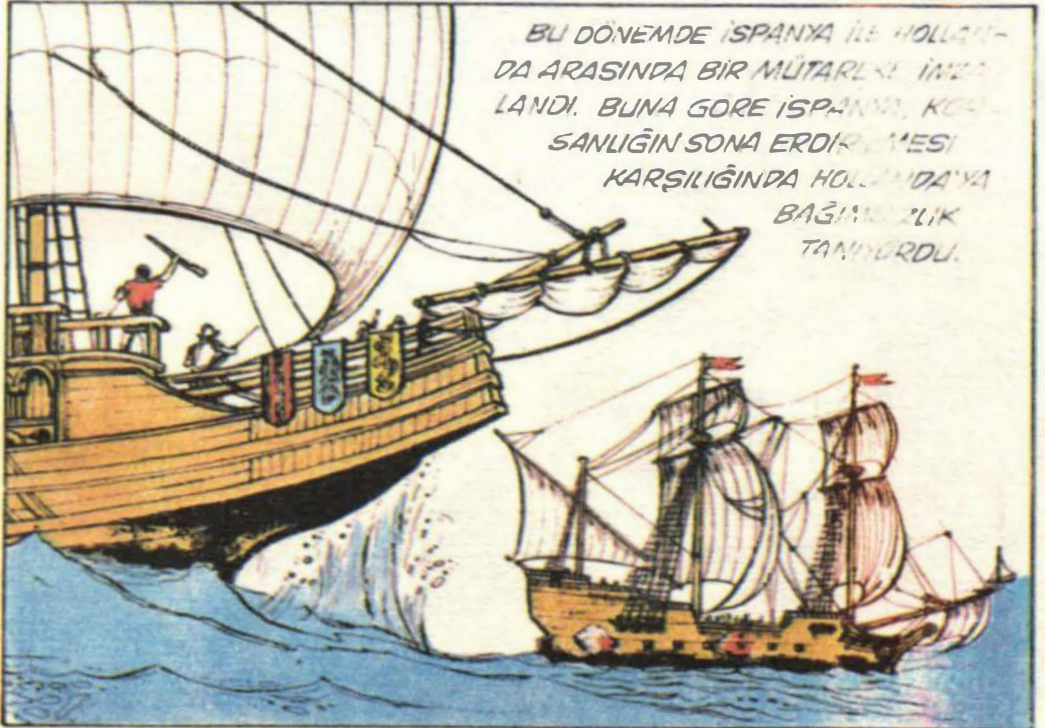
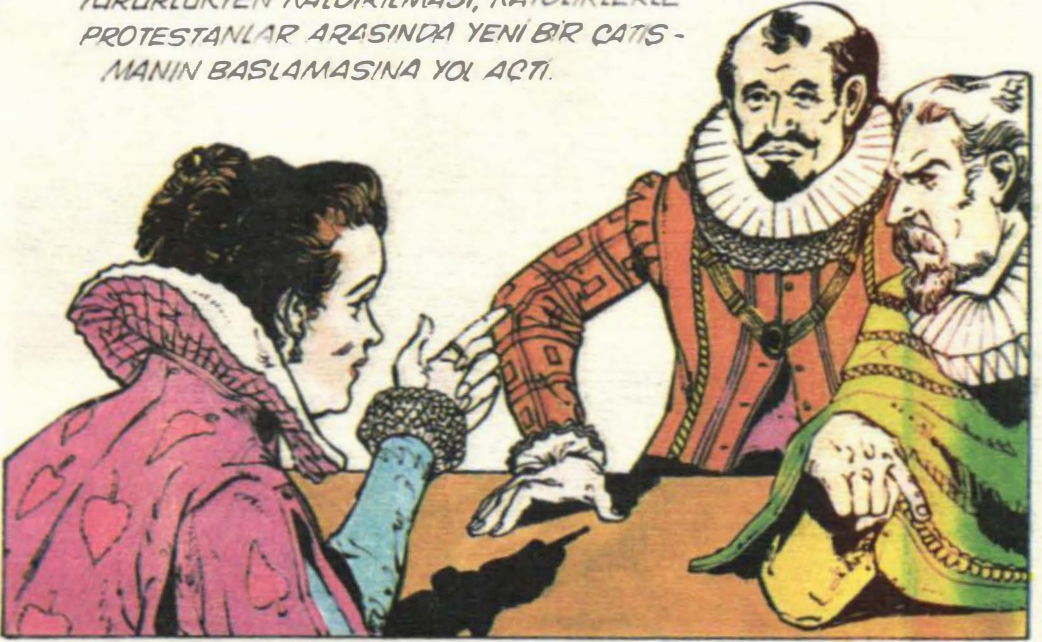
KOYU BİR KATOLİK OLAN VE OTORİTER BİR YAPIDA SAKİP BULUNAN KRALİÇE DE, İNGİLTERE KRALI GİBİ İSPANYA HAYRANİYDİ.

SLİLY'Yİ GÖREVDEN ALARAK ÇEVRESİNİ İTALYAN DANIŞMANLARLA DOLDURDU. İV. HENRİ'NİN TUTUMLULUĞUNUN YERİNİ SİMOİ SAVURGANLIK ALMIŞTI. ÖLEN KRALIN SAĞLAMİŞ OLDUĞU MALİ KAYNAKLAR, SARAY TARAFINDAN HAR VURUP HARMAN SAVRULDU.

DİNİ HOŞGÖRÜYÜ AMAÇLAYAN VE 1598 YILINDA ÇIKARTILMIŞ OLAN NANTES (NANT) FERMANI'NIN YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILMASI, KATOLİKLERLE PROTESTANLAR ARASINDA YENİ BİR ÇATIŞ- MANIN BAŞLAMASINA YOL AÇTI.

BU DÖNEMDE İSPANYA İLE HOLLANDA ARASINDA BİR MÜTAREKE İMZALANDI. BUNA GÖRE İSPANYA, KORDOBA SÖZLEŞMESİ KARŞILIĞINDA HOLLANDA'YA BAĞIMSIZLIK TANIMLADI.

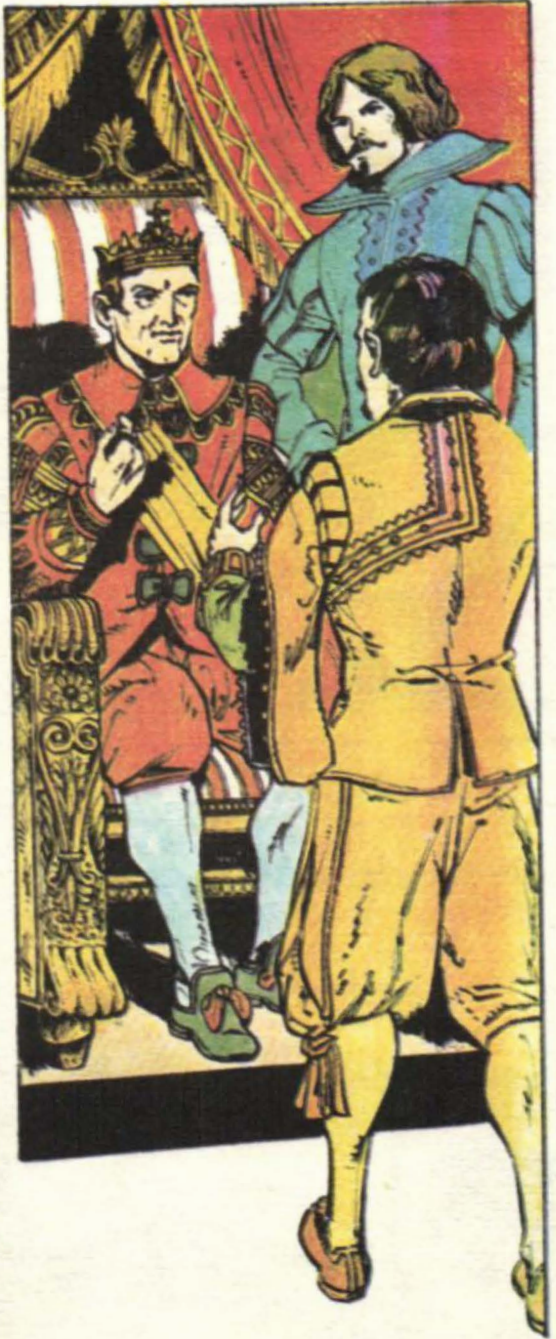
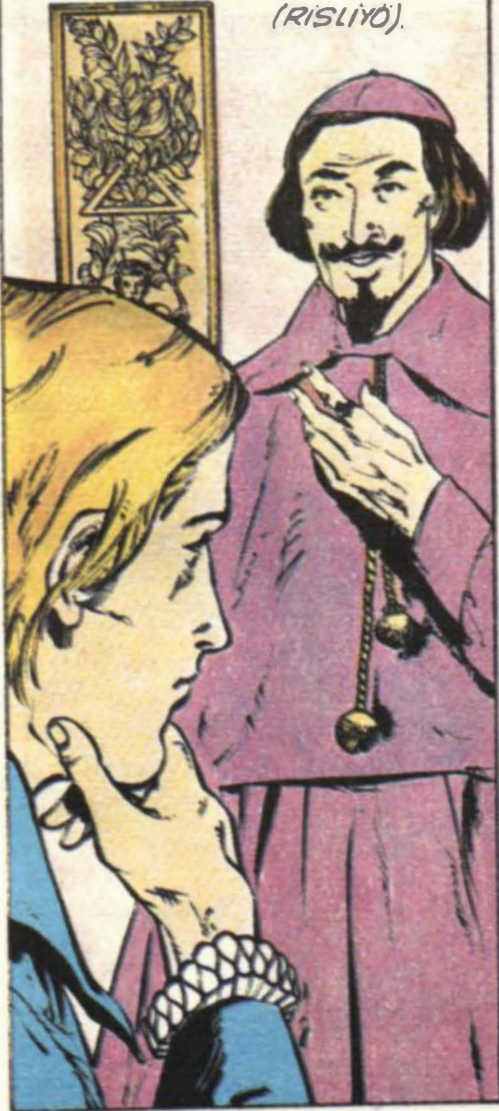

FRANSA'NIN ZAYIFLAMASI, İNGİLİZ VE HOLLANDA
GEMİLERİNİN SALDIRILARININ SONA ERMESİ, EN ÇOK
İSPANYA'NIN İŞİNE YARADI. ÜLKE EKONOMİSİ,
AMERİKA KITASINDAKİ SÖMÜRGELENDEN
GETİRİLEN HAMMADDE VE DEĞERLİ
MADENLERE DAYANMAKTAYDI.

ANCAK DIŞ POLİTİKADAKİ BU OLUMLU SARTLAR KISA BİR ZAMAN SONRA DEĞİŞİKLİĞE UĞRAMAKTA GECİKMEDİ. FRANSA'DA XIII. LOUIS (LUI), ANNESİ MARIE DE MEDİCİS'Yİ TAHTTAN UZAKLAŞTIRARAK İKTİDARI DEVRALDI. İTALYAN GÖZDELERİN SARAYDAN UZAKLAŞTIRILDIĞI BU DÖNEMDE YENİ BİR SAHSİYET GÖZE ÇARPMAKTAYDI: KARDİNAL RICHELIEU (RİSLİYÖ).

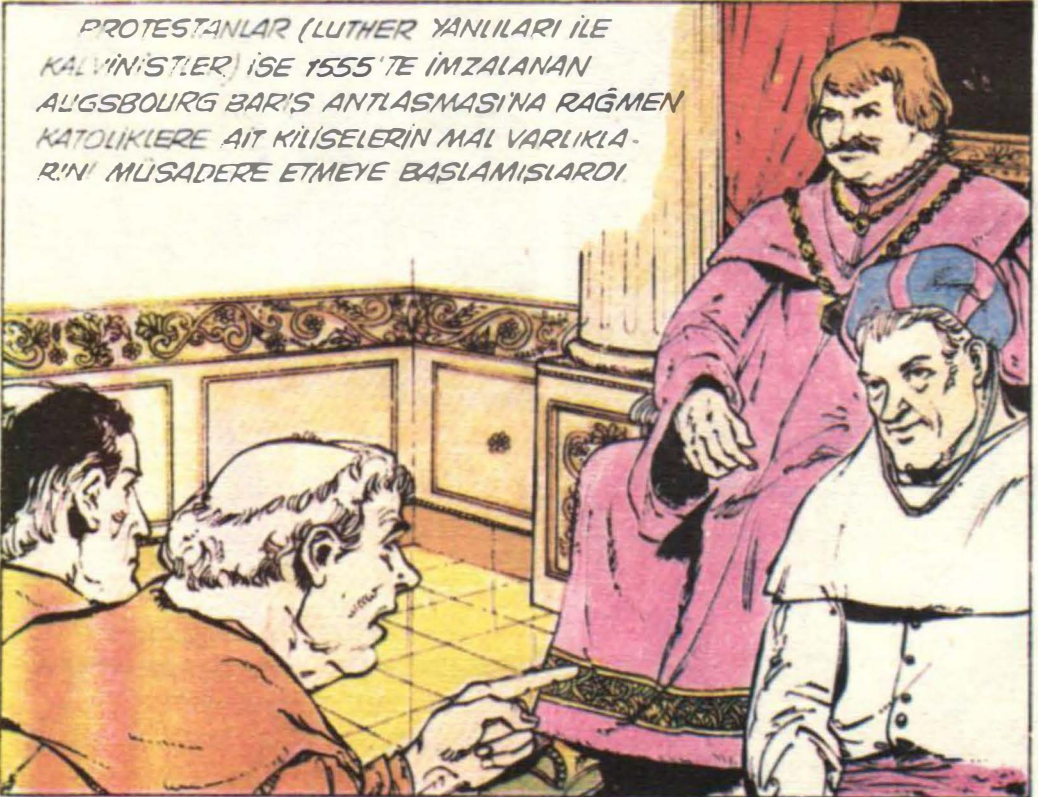

AYNI GÜNLERDE HABSBURG HANEDANININ AVUSTURYA KÖKENLİ KOLU İÇİN ZOR GÜNLER BAŞLADI.

KUTSAL ROMA-GERMEN İMPA-
RATORU MATTHIAS (II. FİLİP'İN YE-
GENİ)'İN, UYGULADIĞI MERKEZİ-
YETCİ POLİTİKA, ALMAN PRENSLER
ARASINDA TEPKİ UYANDIRMAK-
TAYDI.

PROTESTANLAR (LUTHER YANILARI İLE
KALVINİSTLER) İSE 1555'TE İMZALANAN
ALGSBOURG BARİS ANTLASMASI'NA RAĞMEN
KATOLİKLERE AİT KİLİSELERİN MAL VARLIKLARINI
MÜSADERE ETMEYE BAŞLAMISLARDI.

AUGSBOURG BARİS GÖRÜŞ-
MELERİNE KATILMAYI REDDE-
DEN KALVINİSTLER DAHA ÇOK
GÜNEY VE ORTA ALMANYA
İLE BOHEMYA'DA ETKİLİY-
DİLER.

ALMAN PRENSLER İSE İMPARATORA KARŞI
ORTAK BİR POLİTİKA İZLEMELERİNE RAĞMEN
DİN KONUSUNDA AYRI GÖRÜŞLERİ PAYLASHIYOR-
LARDI. MEZHEP KONUSUNDAKİ ÇATISMALAR
İKİ AYRI GRUBUN DOĞMASIYLA SONUÇLANDI.
PROTESTAN KALVINİSTLER SEÇİCİ PRENS
FRIEDRICH (FRIEDRİH) LİDERLİĞİNDE
PROTESTAN BİRLİĞİ'Nİ KURARKEN....

...KATOLİKLER DE KENDİ ARALARINDA KATOLİK BİRLİĞİ'Nİ OLUŞTURDULAR.

YASLI KRALIN ARDINDA VARİS BIRAKMADAN ÖLMESİ ÜZERİNE, İKTİDAR STEIERMARK (STAYERMAK) DÜKLÜ OLAN AKRABASI FERDİNAND'A GEÇTİ. KOYU BİR KATOLİK OLAN FERDİNAND, AYNI ZAMANDA MUTLAKİYETÇİLİĞİN DE ATEŞLİ BİR SAVUNUCUSUYDU.

KRALLIĞI AVUSTURYA VE MACARİSTAN
TARAFINDAN ONAYLANAN FERDİNAND,
COĞUNLUĞUNU KALVİNİSTLERİN OLUS-
TURDUĞU BOHEMYA'DA, ÖZELLİKLE ÇEK
SOYLULARININ TEPKİSİYLE KARŞILAŞTI.

BİR GRUP SOYLUNUN İM-
PARATORLUĞUN TANINMIŞ
İKİ DANIŞMANINI PRAG'-
DAKİ BİR SATONUN PENCE
RESİNDEN ASAĞIYA ATMA-
LARI İLE SONUÇLANAN OLAY,
1618 YILINDA "30 YIL SAVAŞ-
LARI" NIN BAŞLAMASINA
NEDEN OLDU.

KRALİYET MECLİSİ LAĞVEDİLDİ VE HEMEN HE-
MEN BOHEMYA'NIN TAMAMI ÇEK İSYANCILAR TA-
RAFINDAN İSGAL EDİLDİ. KRALLIĞA SEÇİCİ
PRENS FRIEDRICH'İ GETİREN
SOYLULAR....

...PROTESTAN BİRLİĞİ İLE...

... KENDİLERİNE MALİ YARDIMDA BULLINAN HOLLANDALILARIN DA DESTEĞİNİ SAĞLAMIS BULUNUYORLARDI.

STEIERMAK DÜKÜ, DAHA MATTHIAS'IN SAĞLIĞINDA II. FERDİNAND ADIYLA TAÇ GIYMISTI VE BAVYERALI MAXİMİLİAN'IN LİDERLİĞİNDE KATOLİK ALMANLARLA İSPANYA KRALI III. FİLİP'TEN BÜYÜK DESTEK GÖRMEKTEYDİ.

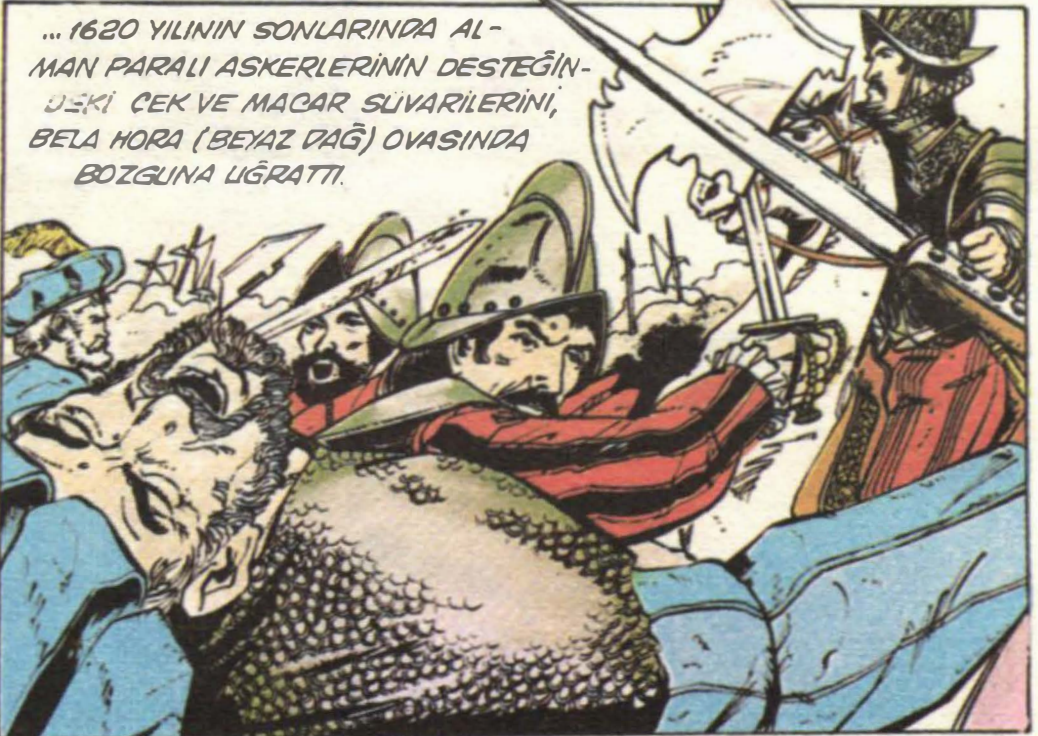

FRANSA, LUTHER YANLISI ALMANLAR
GİBİ BU DURUMA TARAFSIZ KALMAYI TER-
CİH ETTİ. FERDINAND'I DESTEKLEYENLER
ARASINDA SAKSONYA SEÇİCİ PRENSİ
DE BULUNMAKTAYDI.

BİR BAVYERA ORDUSU AVUS-
TURYALI VE İSPANYOL ASKERLE-
RİN DESTEĞİNDE....

... 1620 YILININ SONLARINDA AL-
MAN PARALI ASKERLERİNİN DESTEĞİN-
DEKİ ÇEK VE MACAR SÜVARİLERİNİ,
BELA HORA (BEYAZ DAĞ) OVASINDA
BOZGUNA UĞRATTI.

BOHEMYA'DA ÇIKMIŞ OLAN İSYAN
BASTIRILARAK PRAG GERİ ALINDI.
FRIEDRİCH SÜRGÜNE GÖNDERİLDİ.
PROTESTAN BİRLİĞİ'NİN DAĞILMA-
SIYLA BÖLGE TÜMÜYLE...

...KATOLİK MEZHEB'İNİ BENİMSEMİŞ
OLDU. BAVYERALI MAXİMİLİAN KİTSA
ROMA-GERMEN İMPARATORLUĞU'NUN
SEÇİCİ PRENSİ LİNVANYLA GENEL VA-
LİLİĞE ATANDI. İSPANYA'DA III. FİLİP'İN
ÖLÜMÜYLE (1621) TAHTA OĞLU
IV. FİLİP GEÇTİ.

AYNI YIL, İSPANYA İLE HOLLANDA ARASINDAKİ ATEŞKESİN
BOZULMASI ÜZERİNE SAVAŞ BAŞLADI. İSPANYOLLAR, FRANSA
VE İNGİLTERE'NİN MÜTTEFİĞİ DÜRLÜMLÜNDAKİ HOLLANDALILAR
RI YENEREK ÜLKENİN ÖNEMLİ KENTLERİNDEN BREDA'YI ELE
GEÇİRDİLER.. BU OLAY VELAZQUEZ (VELAZKEZ) TARAFINDAN....

.... "BREDA'NIN TESLİMİ" YA DA "MIZRAKLAR" ADLI ÜNLÜ TABLOSUYLA ÖLÜMSÜZLEŞTİRİLMİŞTİR.

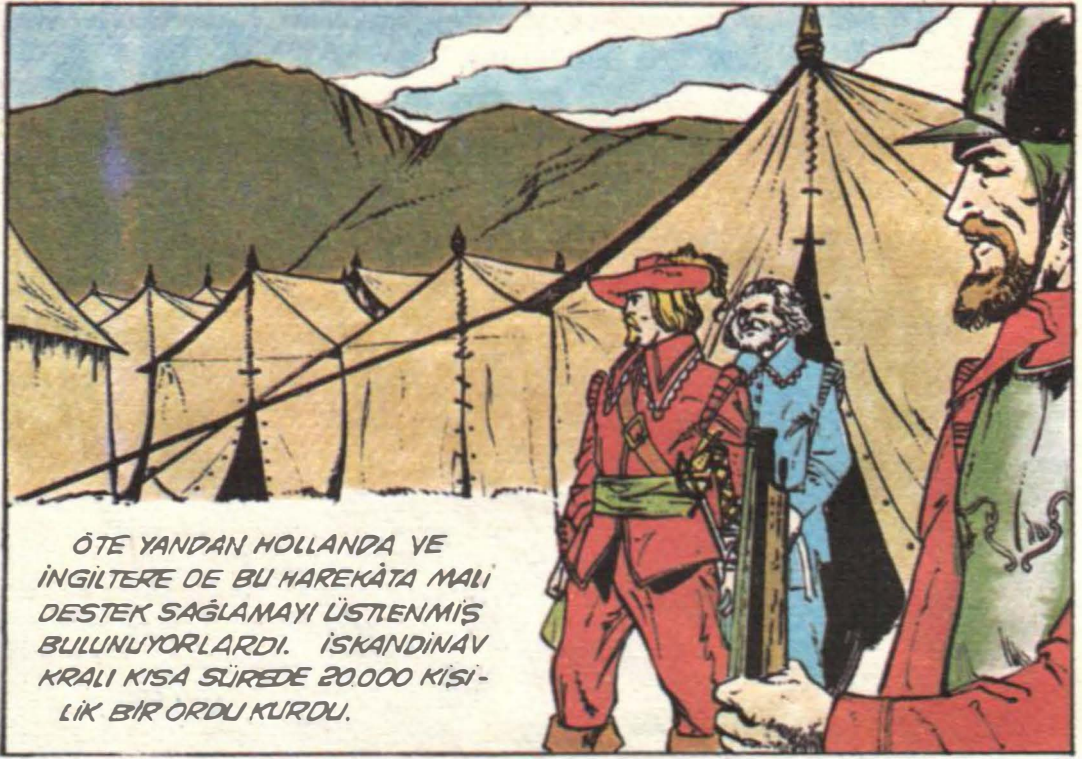
BU ARADA DANI MARKA VE NORVEÇ'İN
LUTHER YANLISI KRALI IV. CHRISTIAN (KRİSTİ-
YAN)'IN DURUMA MÜDAHALE ETMESİ 30 YIL
SAVASLARI'NI YENİDEN ALEVLENDİRDİ.

HABSBURG LARA OLAN DÜŞMANLIĞI
BU YOLLA AÇIĞA ÇIKMIŞ OLAN KRAL, HA-
FİF BİR DONANMA İLE ALMANYA'DA KA-
RAYA ÇIKTI VE PROTESTAN PRENSLER-
DEN BÜYÜK ÖLÇÜDE DESTEK GÖRDÜ.

ÖTE YANDAN HOLLANDA VE
İNGİLTERE DE BU HAREKÂTA MALİ
DESTEK SAĞLAMAYI ÜSTLENMİŞ
BULUNUYORLARDI. İSKANDINAV
KRALI KISA SÜREDE 20.000 KİŞİ-
LİK BİR ORDU KURDU.

BU ARADA II. FERDİNAND DA
ALMAN GENERALİ WALLENSTEIN
(VALINSTAYN)'İ YARDIMA RAĞIR-
MAKLA MEŞGULDÜ.

KRALIN YARDIM TEKLİFİNİ KABUL
EDEN WALLENSTEİN, AVRUPA'NIN
DÖRT BİR YANINDAN GELEN PARALI
ASKERLERLE GÜÇLÜ BİR ORDU KURDU.

1626 YILINDA BELÇİKALİ GENERAL
TILLY (TİLİ) KOMUTASINDAKİ KATOLİK
BİRLİĞİ, IV. CHRISTIAN'IN ORDUSUNU
KUZEY ALMANYA'DA YENİLGİYE UĞRATTI.
KOMŞU EYALETLER, WALLENSTEİN'İN
EMRİNDEKİ PARALI ASKERLERİN
ELİNE GEÇTİ.

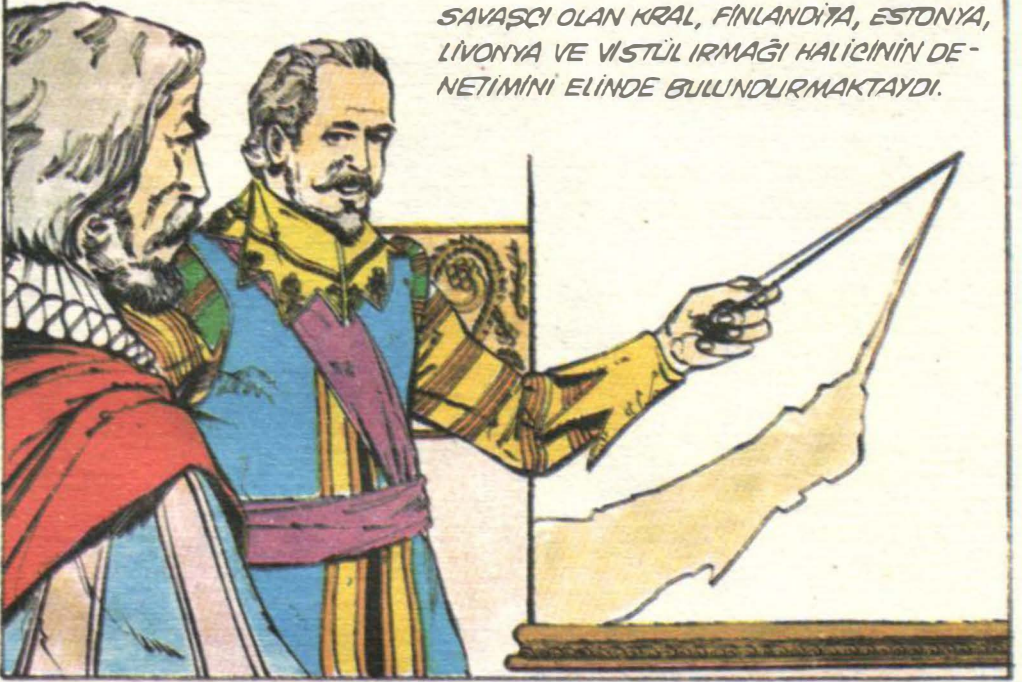

KUZAY ALMANYA'DA SİMDİYE KADAR TARAFSIZLIĞINI KORUMUŞ OLAN BRANDENBURG EYALETİ BU TARİHTE HABSBİLİŞLARA KATILOI. IV. CHRISTIAN 1629'DA LÜBECK BARİŞ ANTLASMASINI İMZALAMAK ZORUNDA KALDI VE İSKANDİNAVYA'YA ÇEKİLDİ. KATOLİK RİLİSESİNİN MÜSADERE EDİLMİŞ OLAN MALLARININ GERİ VERİLMESİNİ ÖNGÖREN BİR FERMAN, LUTHER YANLISI İSVEÇ KRAL GUSTAF II. ADOLF DESTEGİNDEKİ PROTESTAN PRENSLER ARASINDA YENİ BİR HUZURSUZLUĞA YOL AÇMIŞTI.

KURNAZ BİR DİPLOMAT VE LİSTA BİR
SAVAŞCI OLAN KRAL, FİNLANDİYA, ESTONYA,
LİVONYA VE VİSTÜL IRMAĞI HALİCİNİN DE-
NETİMİNİ ELİNDE BULUNDURMAKTAYDI.

ANCAK BALTIK DENİZİ'NE HÂKİM OL-
MASI İÇİN ALMANYA KIYILARINI DA ELİ-
NE GEÇİRMESİ GEREKIYORDU. BURADA
YASAYAN PROTESTANLARIN HİMAYESİNİ
LÜSTİLENEREK BU DURUMA BİR ÇARE
BULMAK İSTEDİ.

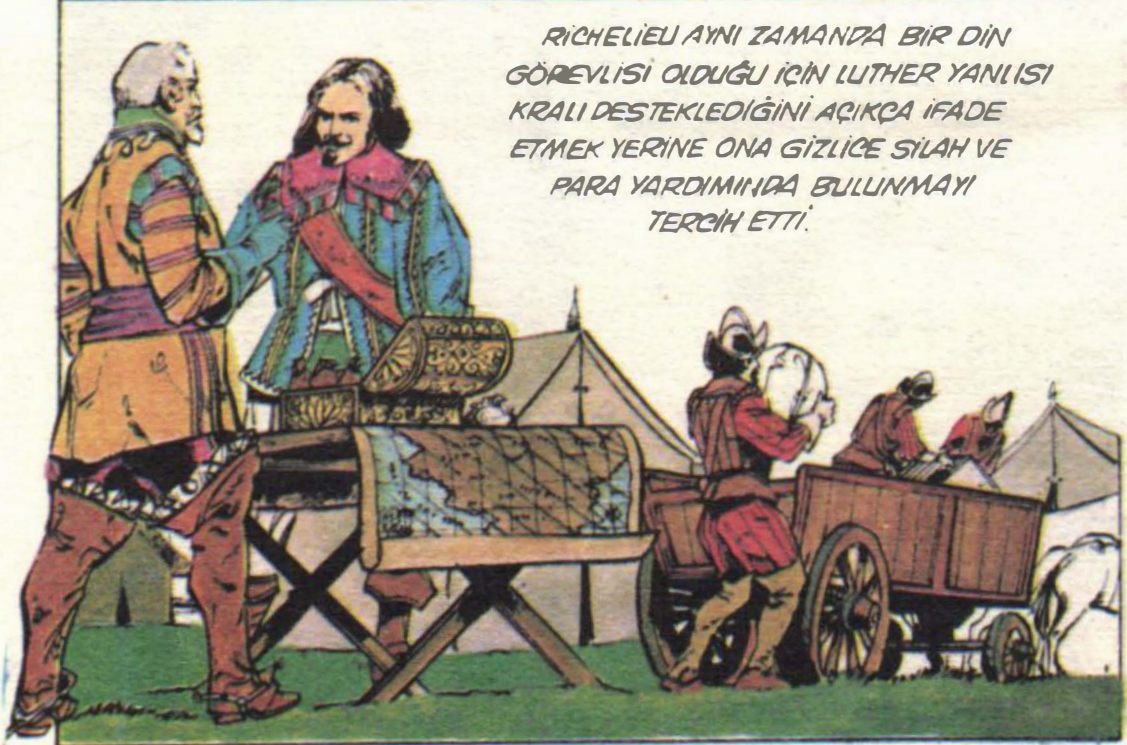

ONUN BU DÜŞÜNCE
FRANSA TARAFINDAN BÜYÜK
BİR TESVİK GÖRÜ. FRANSA'
NIN BASINDA BU DÖNEMDE
XIII. LOUIS (LUI)'NİN BAŞ -
BAKANI KARDİNAL RICHE-
LIEU BULUNUYORDU.

RICHÉLIEU AYNI ZAMANDA BİR DİN
GÖREVLİSİ OLDUĞU İÇİN LUTHER YANLIISI
KRALI DESTEKLEDİĞİNİ AÇIKÇA İFADE
ETMEK YERİNE ONA GİZLİCE SİLAH VE
PARA YARDIMINDA BULUNMAYI
TERCİH ETTİ.

GUSTAF II. ADOLF 1630'DA 10.000 KİŞİLİK
BİR ORDULYLA KUZAY ALMANYA'YI İSGÂL ETTİ
VE POMERANYA'YI EGEMENLİĞİ ALTINA GİRME-
YE ZORLAYARAK MECKLENBURG DÜKLÜĞÜNÜ
FETHETTİ. WALLENSTEIN'IN, II. FERDİNAND
TARAFINDAN YAĞMA HAREKETİNE....

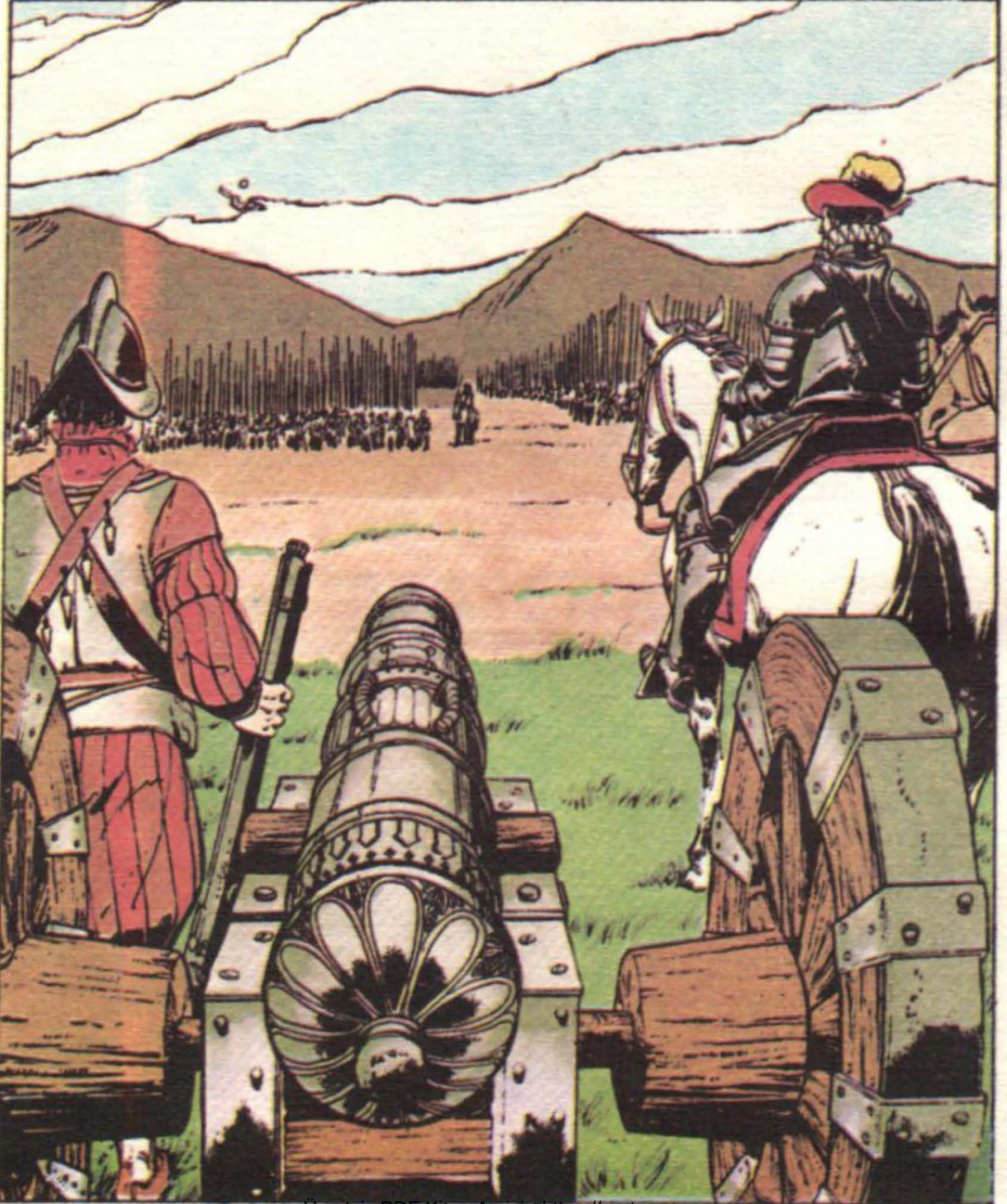
... BİR SON VERMEK AMACIYLA DAĞITILMIŞ OLAN
PARALI ASKERLERİ, BU YENİ İSTİLACILARA KATIL-
MAKTA GECİKMEDİLER. BRANDENBURG VE SAKSON-
YA, İSVEÇ KRALINA BOYUN EĞDİ VE MAG-
DEBURG KENTİ GENERAL TILLY TARAFINDAN

ATEŞE VE
KANA
BULANDI.

GÜNEYE DOĞRU İLERLEYEN GUSTAF II. ADOLF VE PROTİSTAN
PRENSLER, 1631'DE MEYDANA GELEN LEIPZIG (LAYPZİG) MEYDAN SAVA-
SI'NDA TILLY'NİN KATOLİK KUVVETLERİNİ YENİĞİYE UĞRATTILAR. SAVAŞA
KATILAN FRANSIZ DRAGON ALAYLARI, ORDUNUN HEM SÜVARİ HEM DE
PIYADE GÜÇLERİNİ OLUSTURMAKTAYDILAR. TOPLARIN ATEŞLENMESİNDE
İSE FİSEKTEN (BARUTLA DOLU MERMİ) YARARLANILIRDI. GEREK TOPÇU
BİRLİKLERİNİN DÜZENİ, GEREKSE HAFİF SÜVARİLERLE, PİYADE SINIFININ
İSBİRLİĞİ SONUÇU, O GÜNE KADAR DENENMEMİŞ, YEPYENİ TAARRUZLA-
RIN ZAFERLE SONUÇLANMASI SAĞLANDI.

MUZAFFER KRAL GÜNEYE DOĞRU
İLERLEYEREK BAVYERA'YI İSGÂL ETTİ.
İKİ ORDU NİSAN 1632'DE LECH (LEH)'TE
KARŞI KARŞIYA GELDİLER. MEYDANA
GELEN ÇARPIŞMADA GENERAL TILLY
HAYATINI KAYBETTİ.

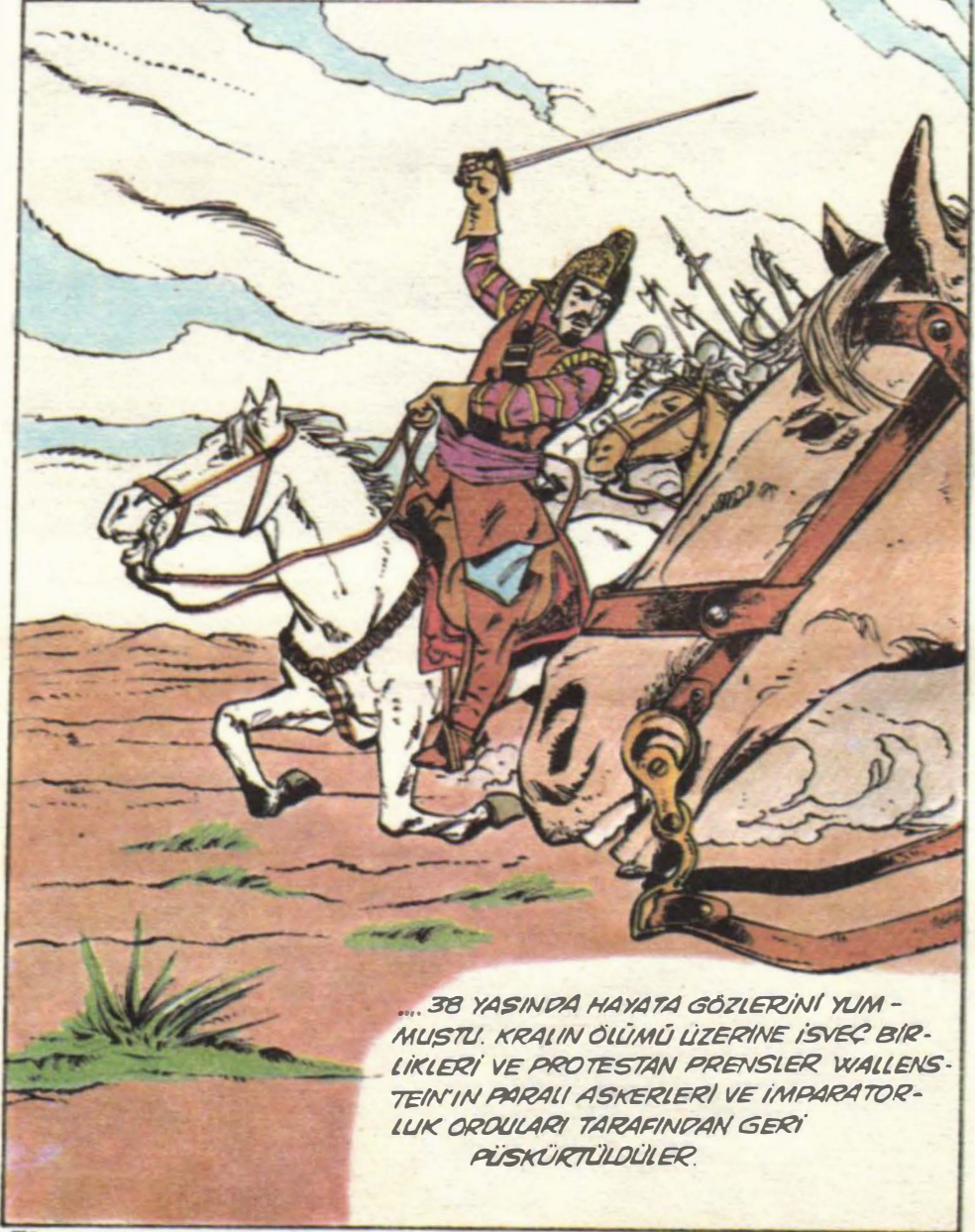

İSVEÇ KRALI, ARTIK AVUSTURYA KAPILARINA
DAYANMIŞ DURUMDAYDI. II. FERDİNAND, TILLY'NİN
ÖLÜMÜ ÜZERİNE YENİDEN WALLENSTEIN'DAN
YARDIM İSTEMEK ZORUNDA KALDI.

GUSTAF II.ADOLF İLE WALLENSTEIN'IN ORU-
LARI LÜTZEN'DE KARŞI KARŞIYA GELDİLER. SA-
VAS, PROTESTANLARIN ZAFERİYLE SONUÇLAN-
MIŞ, ANCAK KÖTÜ BİR ŞEKİLDE YARA ALAN KRAL,
KISA BİR SÜRE SONRA....

.... 38 YASINDA HAYATA GÖZLERİNİ YUM-
MUSTU. KRALIN ÖLÜMÜ ÜZERİNE İSVEÇ BİR-
LİKLERİ VE PROTESTAN PRENSLER WALLENS-
TEIN'IN PARALI ASKERLERİ VE İMPARATOR-
LUK ORUULARI TARAFINDAN GERİ
PÜSKÜRTÜLDÜLER.

WALLENSTEIN 1634 YILI BAŞ-
LARINDA DÜŞMANLA İŞBİRLİĞİ
YAPMASINDAN ŞÜPHELENEN II.
FERDİNAND TARAFINDAN PLAN-
LANAN BİR SUİKASTE KURBAN
GİTTİ.

PARALI ASKERLER İSVEÇLİ
ASKERLERİN DE KENDİLERİ Gİ-
Bİ YAĞMA OLAYLARINA KARİŞ-
MASI VE BÖLGEDE ANARSİNİN
ARTMASI ÜZERİNE DÜŞMANLIK-
LARA BİR SON VERMEK AMA-
CIYLA ARALARINDA ANLAŞMA-
YI TERCİH ETTİLER.

1635 YILI ORTALARINDA İMPARATORLA ÇOK SAYIDA
PROTESTAN PRENSİN KATILDIĞI BİR BARİS ANTLAŞMASI
İMZALANDI. TAM HER ŞEYİN YOLA GİRDİĞİ BİR SİRADA
RICHELIEU'NÜN ANİ BİR KARARIYLA....

.... SAVAŞ YENİDEN PATLAK VERDİ.
FRANSA'DAN ASKERİ YARDIM ALAN
PROTESTAN ALMAN BİRLİKLERİ,
İSPANYOL SINIRINDA TOPLANMAYA
BAŞLADILAR.

IV. FİLİP, FRANSIZLARIN
HOLLANDA, MILANO VE
İBERİK YARIMADASINA
DÜZENLEDİKLERİ SALDIRI-
LARLA MÜCADELE ETMEK
ZORUNDA KALDI....

.... VE KISA ZAMANDA KARŞI SALDIRI'YA
GEÇEREK PARİSİ TEHDİT EDER DURUMA
GELDİ. ERTESİ YIL (1637) BİR FRANSIZ
BİRLİĞİ, GÜNEY FRANSA'YI İSGAL ETTİ.

BU ARADA RICHELIEU'NÜN SALDIRGAN POLİTİKASI, İSPANYA KRALLIĞI'NDAKİ KARISIKLIKLARI KÖRLÜKLEMEYE DEVAM ETMEKTEYDİ. PORTEKİZ YENİDEN BAĞIMSIZLIĞINA KAVUSMAK VE 60 YILDIR DEVAM EDEN İSPANYOL....

...EGEMENLİĞİNE SON VERMEK AMACIYLA BRAGANZA HANEDANININ BİR ÜYESİNİ IV. JOAO ADIYLA PORTEKİZ KRALI İLAN ETMEK ÜZERİNE HAREKETE GEÇTİ.

AYRICA KARDİNAL RICHELİEJ DE DÜŞMANI İÇERİDEN
VLURMAK AMACIYLA KATALONYA VE NAPOLİ'DE İSYANLAR
ÇIKARTMAKLA MEGSULDÜ. İSPANYOL SALDIRISI BÜTÜN
CEPHELERDE GERİ PÜSKÜRTÜLDÜ VE....

...FRANSIZLAR ROCROI (ROKRUA)'DA
BÜYÜK BİR ZAFER ELDE ETİLER
(1643). BU GALİBİYET AYNI ZAMANDA
KLİTAL ROMA- GERMEN İMPARATOR.
LUĞU İLE SAVAŞ HALİNDE BULUNAN
PROTESTANLARA YARDIM GONDE-
RİLMESİNİ DE MÜMKÜN KILDI.

BABASININ ÖLÜMÜYLE KUTSAL
ROMA - GERMEN İMPARATORLUĞU
TAHTINI DEVRALMIŞ OLAN III. FERDİ-
NAND BÜTÜN CEPHELERDE YENİLGİ-
YE UĞRAMASI VE DÜŞMANIN BAŞ-
KENTİN KAPILARINA DAYANMASI
ÜZERİNE BARİŞ GÖRÜŞMELERİNE
RAZİ OLDU.

BUNA RAĞMEN BARİŞ, ANCAK
RICHELIEU'NÜN ÖLÜMÜNDEN (1642)
SONRA GERÇEKLEŞTİRİLEBİLDİ.

İSPANYA'NIN ANLAŞMAYA YANASMA-
MASINA RAĞMEN, İMPARATOR, FRAN-
SIZLAR VE MÜTTEFİKLERİ İLE 1648
YILINDA VESTFALYA ANTIŞMASI'NI
YÜRÜRLÜĞE KOYDU.

İMİZALANAN ANTLASMAYA GÖRE HER PRENS KENDİ TOPRAĞINI YÖNETMEDE ÖZGÜR BIRAKILIYOR VE İMPARATORLUK MAKAMI VARLIĞINI ŞEKLİN KORUMAYA DEVAM EDİYORDU

VESTFALYA ANTLASMASI
(1648)'NDAN SONRA AVRUPA

İSPANYA KÖKENLİ
HABSBURG LARA AIT YERLER

AVUSTURYA KÖKENLİ
HABSBURG LARA AIT YERLER

KUTSAL ROMA-GERMEN
İMP. SINIRI

ATLAS OKYANUSU

LİZBON

SEVİLE

CADİZ

MADRID

BARSELONA

AKDENİZ

KUZİY DENİZİ

DANİMARİA KRALIĞI

İSVEÇ KRALIĞI

FINLANDİYA

ESTONYA

LİVONYA

MOSKOVA

RUS İMPARATORLUĞU

POLONYA KRALIĞI

PRAG

MAGDEBURG

VENEDİK

NAPOLE

SİCİLYA

OSMANLI İMPARATORLUĞU

ALSACE BÖLGESİNİ
ELE GEÇİREN FRANSA,
TOLL, METZ VE
VERDLİN'Ü KENDİSİ-
NE BAĞLADI. POME-
RANYA'NIN BİR BÖ-
LÜMÜ İLE BREMEN
PİSKOPOSLUĞU
İSVEÇ'E VERİLDİ.

VESTFALYA BARIŞI İLE İSVİÇRE
VE HOLLANDA'YA BAĞIMSIZLIK
TANINIYOR, KALVINİSTLER LUT-
HER YANILILARINA TANINAN BÜ-
TÜN HAKLARDAN YARARLANMA
HAKKINA SAHİP OLDUKLARI GİBİ,
OCAK 1624'TEN ÖNCEKİ MEZHEP..

.... FARKLILIKLARI DA KORUNUYORDU.
HABSBURG HANEDANININ ÇÖKÜŞÜ İYİCE
HIZLANMIŞ DURUMDAYDI. TEK BİR
SÜPER GÜÇ DÜŞÜNCESİ ARTIK
YERİNİ BÜYÜK DEVLETLER
ARASINDAKİ GÜÇ DEN-
GESİNE BIRAKMIŞTI.

BÖYLECE 30 YIL SAVASLARI SONA
ERDİ. ASLINDA SAVAŞ, İMPARATOR-
LUKTA YAŞAYAN KATOLİKLERLE PRO-
TESTANLAR ARASINDA BAŞLAMIS.
AVRUPA'NIN BÜYÜK BİR BÖLÜMÜ İN-
FLÜENSLİĞİNE ALARAK HABSBURG-LA
BOURBON KATOLİK HANEDANLARI
ARASINDAKİ MÜCADELEYE
DÖNÜŞMÜŞTÜ.

IV. FİLİP, AKRABASI III. FERDİ-
NAND'DAN HIÇBİR ASKERİ DESTEK
GÖRMEMESİNE RAĞMEN FRANSA
İLE OLAN MÜCADELESİNİ SÜRDÜR-
MEKTE KARARLIYDI. BU AMAÇLA
XIV. LOUIS'NİN ANNESİ AVUSTURYALI
ANNA'YA KARŞI MUHALEFET OLUS-
TURAN FRANSIZ SOYLULARINA
YANAŞTI.

MEYDANA GELEN ÇARPISIMALAR-
DA FRANSIYALILAR BELLİ BİR ÜSTÜN-
LÜK SAĞLAYARAK HOLLANDA VE
KUZAY İSPANYA'YI ELLERİNE
GEÇİRDİLER.

DÜNES (DÜN)'DE UĞRANILAN YENİLGİDEN SONRA
1659 YILINDA YAPILAN ANTLAŞMAYLA ARTOİS VE
ROUSSILLON (RUSİYON)
BÖLGELERİ İLE HOLLANDA'NIN
BİR BÖLÜMÜ FRANSA'YA
VERİLDİ.

ANTLASMANIN BİR DİĞER MADDESİ İSPANYA KRALININ KIZI MARIA TERESA İLE FRANSA KRALI XIV. LÜDOVİK'İN EVLENMELERİNİ ÖNGÖRMÜKTEYDİ. KRAL NAKİT OLARAK ÖDENECEK YÜKLÜ BİR TAZMİNAT KARŞILIĞINDA İSPANYOL TOPRAKLARI ÜZERİNDEKİ İSTEKLERİNDEN VAZGEÇMEYİ VAAT EDİYORDU.

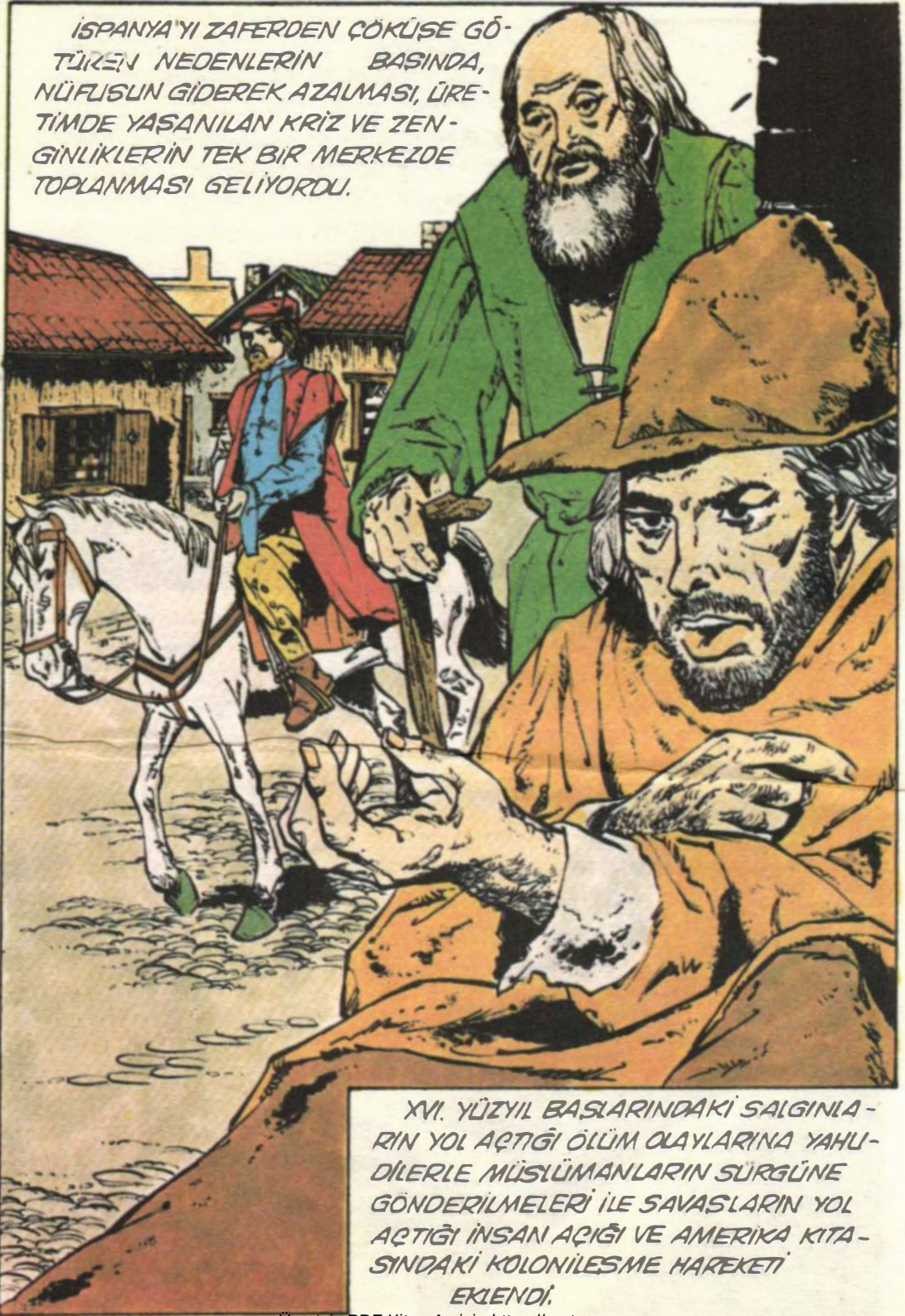
IV. FİLİP, BU KEZ DE PORTEKİZ'İ GERİ ALMAYI DENEDİ FAKAT BU GİRİŞİM DE ÖLÜMÜNDEN (1665) KISA BİR SÜRE ÖNCE BASARISIZLIKLA SONUÇLANDI. DAHA SONRA YERİNE GEÇECEK OLAN...

... OĞLU II. CARLOS'U EKONOMİSİ ZAYIF DÜŞMÜŞ, GÜCSİZ BİR KRALLIK BEKLİYORDU.

İSPANYA'YI ZAFERDEN ÇÖKÜŞE GÖ-
TÜREN NEDENLERİN BAŞINDA,
NÜFUSUN GİDEREK AZALMASI, ÜRE-
TİMDE YAŞANILAN KRİZ VE ZEN-
GINLİKLERİN TEK BİR MERKEZDE
TOPLANMASI GELİYORDU.

XVI. YÜZYIL BAŞLARINDAKİ SALGINLA-
RIN YOL AÇTIĞI ÖLÜM OLAYLARINA YAHU-
DİLERLE MÜSLÜMANLARIN SÜRGÜNE
GÖNDERİLMELERİ İLE SAVAŞLARIN YOL
AÇTIĞI İNSAN AÇIĞI VE AMERİKA KİTA-
SINDAKİ KOLONİLEŞME HAREKETİ
EKLENDİ.

YENİDÜNYA'DAN GETİRİLEN ÇOK SAYIDA DEĞERLİ
MADEN, YERLİ ÜRÜNLERİN FİYATLARININ ARTMASINA
YOL AÇTI VE SATIN ALMADA METAL PARANIN
KULLANILMASINA GEÇİLDİ.

ÖTE YANDAN SOYLULARA VE KİLİSEYE AIT ARAZİLERİN
GENİŞLEMESİ SONUÇLU KÜÇÜK ÇİFTLİKLER BİRER BİRER
YOK OLURKEN TARIMSAL FAALİYETLERDE DE BİR GERİLEME
GÖRÜLDÜ.

TİCARET VE SANAYİ ALANINDAKİ
KRİZ, YÖNETİMDEKİ ASIRI MERKE-
ZİYETÇİLİK VE AĞIR VERGİLER,
ŞEHİR YASAMINI FELCE UĞRAT-
MIŞ DURUMDAYDI.

BU DURUM ORTAÇAĞ ANLAYIŞI DOĞRULTUSUNDA,
BİR İŞE GİRİP ÇALIŞMAYI RÜÇLÜMSEYEN SOYLU Sİ-
NİFİN İŞİNE YARADI VE DÖNEMİN ZENGİN DEVLET-
LERİNİN UYGULADIĞI EKONOMİ POLİTİKASININ
GELİŞMESİNİ ENGELLEDİ.

İŞTE İSPANYA, ŞARLKEN VE II. FILİP
DEVİRİNDEKİ PARLAK DURUMUNU III. VE
IV. FILİP ZAMANINDA BU NEDENLERDEN
DOLAYI YITİRMİŞTİR. EDEBİYAT, GÜZEL
SANATLAR VE FELSEFE ALANINDA
"ALTIN ÇAĞ"IN YAŞANDIĞI BU İKİNCİ
DÖNEMİ HAZIRLAYANLARIN BASINDA....

.... ŞARLKEN DEVİRİNDE YAŞAMIŞ,
SÖVALYELİĞİN TIPİK ÖRNEĞİ,
İSPANYOL SAİRİ GARCİLASE
DELLA VEGA (1503-1536)
GELİR.

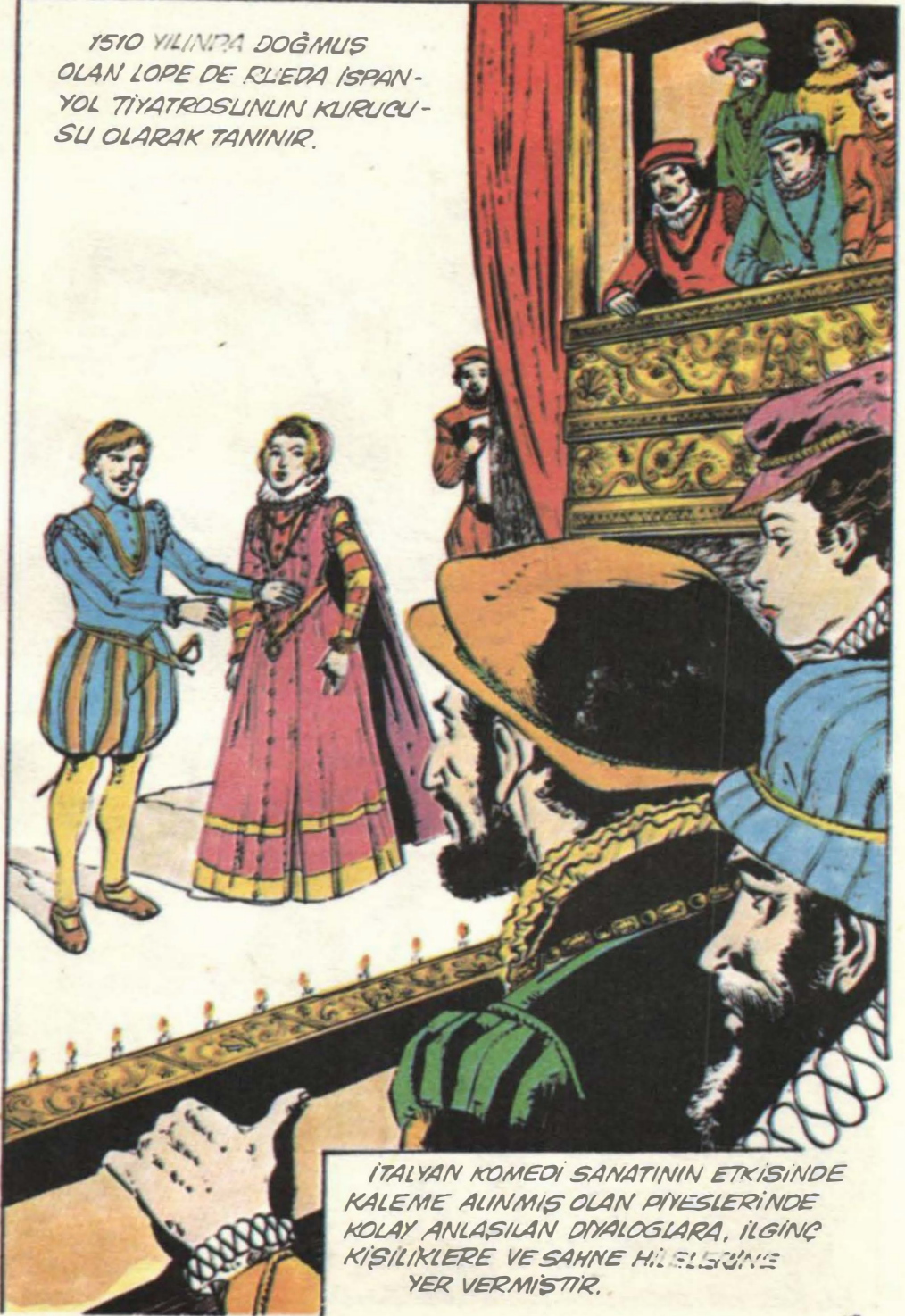
AYNI ZAMANDA LİSTÂ BİR ASKER OLAN SAİR, 11 HECELİK MISRALARINDA, KIRSAL KESİMDEKİ YAŞANTIDAN VE KÖY MANZARALARINDAN UYUŞUK ÖRNEKLER VERMİŞ VE BİR SAVASTA ALDIĞI YARALAR SONUÇU 33 YAŞINDA HAYATA GÖZLERİNİ YUMMUŞTUR.

DOSTU KATALONYALI SAİR VE YAZAR JUAN BOSCAN (BOSKAN), ESERLERİNİN ÇOĞUNU O DÖNEMDE AVRUPA'DA LATİNCE'DEN SONRA GELEN EN ÖNEMLİ DİL OLAN KATALAN LEHÇESİNDE YAZMIŞTIR.

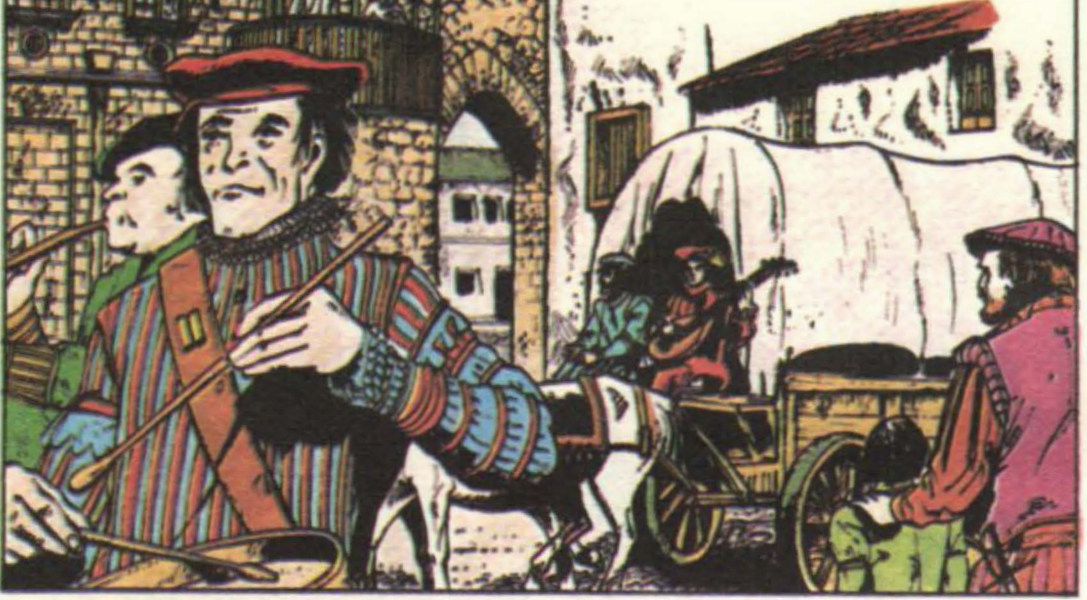
1510 YILINDA DOĞMUŞ
OLAN LOPE DE RUEDA İSPAN-
YOL TİYATROSUNUN KURUCU-
SU OLARAK TANINIR.

İTALYAN KOMEDİ SANATININ ETKİSİNDE
KALEME ALINMIŞ OLAN PİYESLERİNDE
KOLAY ANLASILAN DİYALOGLARA, İLGİNÇ
KİŞİLİKLERE VE SAHNE HİLELERİNE
YER VERMİŞTİR.

BASLANGIÇTA YALNIZCA SARAYDA SAHNE-
LENEN OYUNLAR, ZAMANLA SOKAKTA OYNAN-
MAYA BAŞLANMIŞ VE TIYATRONUN GEZİCİ
TOPLULUKLAR SAYESİNDE GENİŞ BİR
HALK KİTLESİNE ULAŞMASI
SAĞLANMIŞTIR.

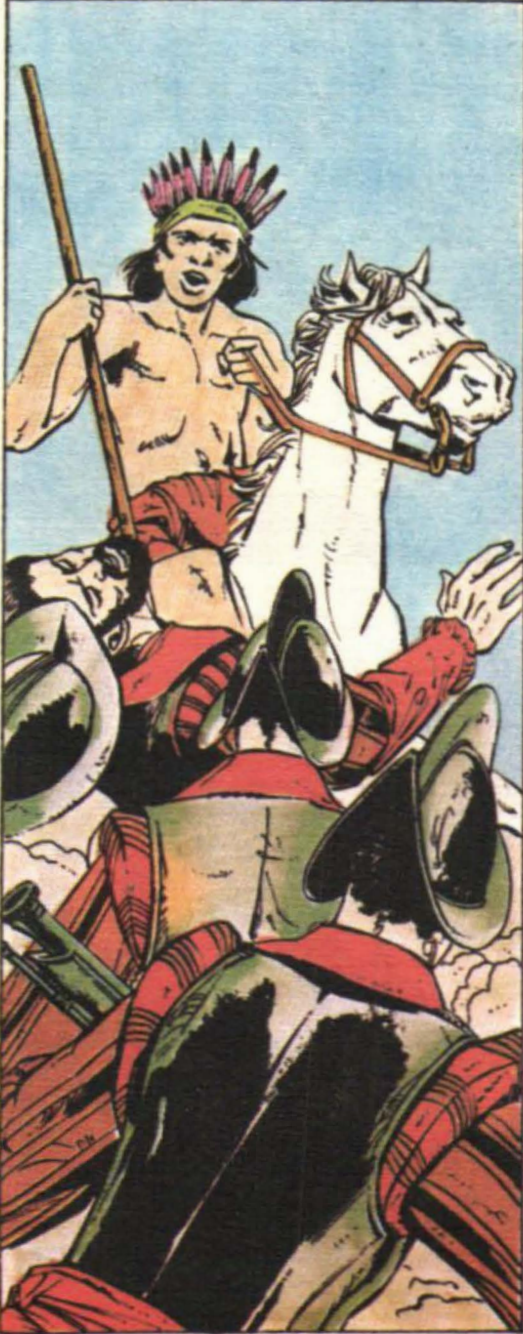

XVII. YÜZYIL SONUNDA İSPANYOL
EDEBİYATINA TARİHİ ROMAN TÜRÜ-
NÜ SOKAN İLK KİŞİ, "GRANADA İÇ
SAVAŞLARI" ADLI ESERİN YAZARI
GİNES PEREZ DE HITA'DIR. CANLI
VE NESELİ BİR ÜSLUPTA YAZILMIŞ
OLAN BU ESERDE SIK SIK ANONİM
ROMANLARA RASTLANIR.

ALONSO DE ERCILLA (1533-1594)'-
NİN "LA ARALICANA" ADLI UZUN SİİRİ
DE KONUSUNU TARİHTEN ALAN ESER-
LER ARASINDADIR VE SİLİ'NİN İSPAN-
YOLLAR TARAFINDAN ALINMASI SIRA-
SINDA KIZILDERİLİLERİN.....

... GÖSTERMİŞ OLDUĞU KAHRAMAN-
LIKLARI DİLE GETİRİR. "ALTIN ÇAĞ"
BOYUNCA YALNIZCA EDEBİYAT ALA-
NINDA ESER VERİLMEMİŞ, ANTO-
NIO DE GUEVERA, RAHİP VİCTORIA
VE FRAY BARTOLOME DE LAS CASAS
GİBİ SAHŞİYETLER DEVLET YÖNETİMİ,
ULUSLARARASI HUKUK VE SİYASET-
SEFE KONULARINDA KARŞILAŞILAN
SORUNLARI ELE ALMIŞLARDIR.

BUNLARIN YANI SIRA FLORIAN
DE OCAMPO, JERONIMO ZURITA,
BERNAL DIAZ DEL CASTILLO VE
ANTONIO HERRERA GIBI ÜNLÜ
TARİHCİLER, ZAMANIN ESKİ-
DÜNYA'DA OLDUĞU KADAR YE-
NİDÜNYA'DAKİ OLAYLARINI DA
BASARI İLE İNCELEMİŞLERDİR.

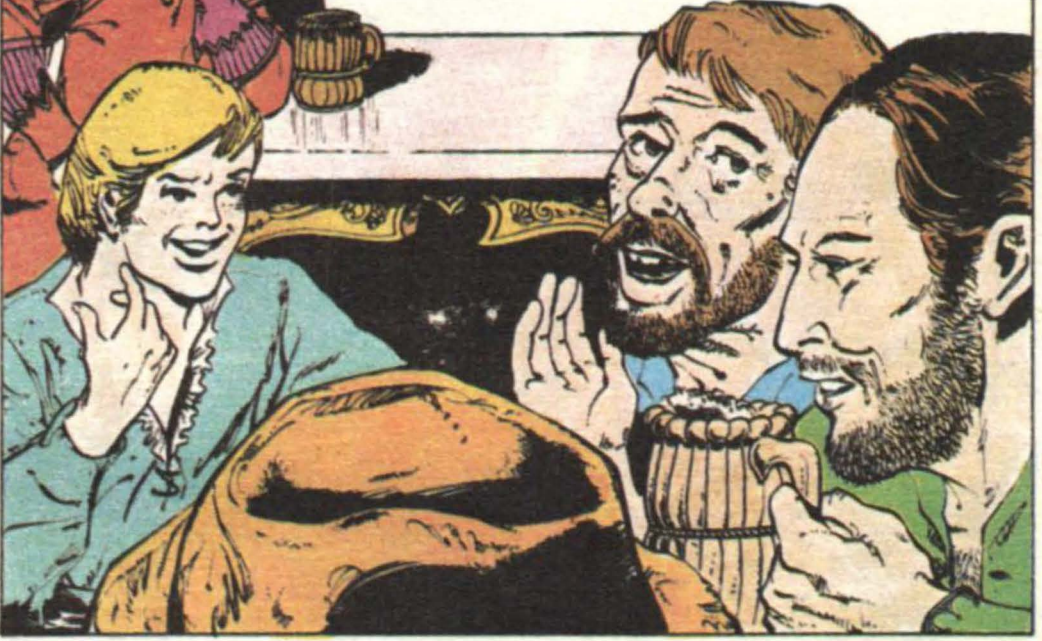

REFORMA KARSİ ÇIKANLARIN
EN GÜÇLÜLERİNDEN BİRİ OLAN
HENACIO DE LOYALA'YI YARATMIŞ
OLAN İSPANYA, LAİK SAİRLERİN
YANI SIRA SAİR-RAHİPLERİYLE DE
ÜNLÜDÜR.

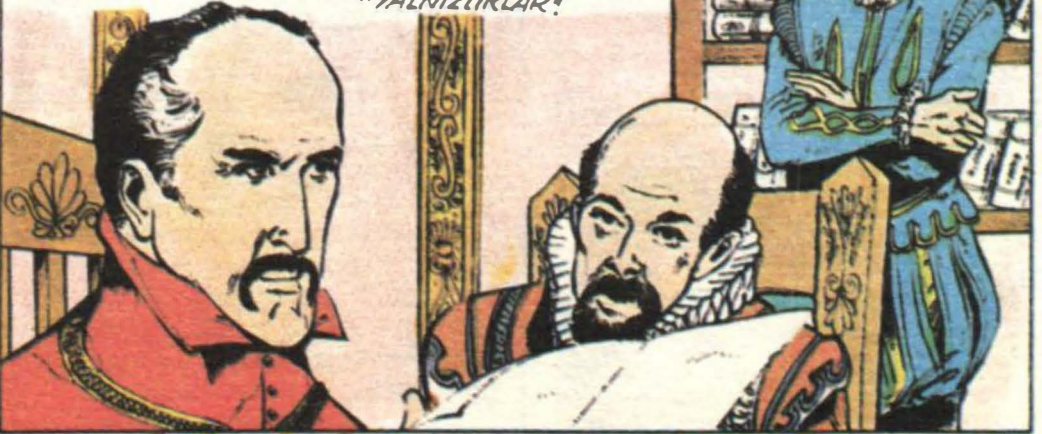

PIKARESK ROMA!... ORTAYA ÇIKIŞI, TARİHİ ROMANLA AYNI DÖNEME RASTLAR. ADI GEÇEN ROMANLARIN EN ESKİSİ, YAZARI BELİ OLMAYAN "LAZARILLO DE TORMES"DIR. REALİST VE ALAYCI BİR DİLLE YAZILMIŞ OLAN BU ESERLERDE BAŞLICA KAHRAMANLAR "PICAROS" LAR (YANKESİCİLER) VE....

.... "HIDALGO" LAR (FAKİR AMA GURURLU SOYLULAR)'DIR. PIKARESK TÜRDE YAZAR, NASIL OLAYLARI VE KİŞİLERİ İÇİNDEN GELDİĞİ GİBİ SADE BİR DİLLE ANLATIYORSA, LUIS DE GONGORA (1561-1627)'NİN ESERLERİNDE DE AKSİNE, ANLAŞILMASI ZOR BİR DİLDEN YARARLANMIŞTIR. "YALNIZLIKLAR!"

LUIS DE GONGORA, GEREK ESERLERİNDEKİ MELODİK YAPI, GEREKSE NÜKTE ANLAYISI VE İFADE OLGUNLUĞU İLE KASTİLYA EDEBİYATININ EN ÖNDE GELEN ŞAİRLERİNDEN BİRİDİR. ONUN BAŞLATMIŞ OLDUĞU "CULTISMA" YA DA DİĞER ADIYLA "GONGORA'CILIK" AKIMI, XVII. YÜZYILDAN İTİBAREN İSPANYOL EDEBİYATINI ETKİSİ...

...ALTINA ALMIŞTIR.

OLAĞANÜSTÜ ENERJİK BİR YAPIYA SAHİP OLAN LOPE DE VEGA (1562-1635) ROŞKULU TEMPOSU VE ÜRETKENLİĞİYLE "ALTIN ÇAĞ"IN EN BÜYÜK DRAMATURGLARINDAN BİRİDİR. 1.800'DEN FAZLA PİYES YAZMIŞ, BUNLARIN ANCAK 500 TANESİ GÜNÜMÜZE ULAŞABİLMİŞTİR.

ESERLERİNDEKİ DRAMATİK
SİİRSELLİK GEREK DİL ZENGİNLİ-
Ğİ, GEREKSE SOSYAL YERGİLERE
BAŞVURMASI VE SAHNEYE KO-
YUŞTAKI USTALIK SAYESİNDE
MÜKEMMELLİĞE ULAŞMIŞ OU-
RUMDADIR. KLÂSİKLERİ ARASIN-
DA SUNILAR SAYILABİLİR:
"FUENTE OVE JUNA", "EL MEJOR
ALCALDE EL REY" VE "PERI-
BANEZ".

YAZARIN ÇAĞDAŞLARI ARASINDA
TIRSO DE MOLINA (1583- 1648) "SEVİL-
LALİ ÇAPKIN", PEDRO CALDERON DE LA
BARCA (1600-1681) İSE "EL ALCALDE
DE ZALAME" (ZALAME'İ MUHTARI)
VE "LA VIDA ES SUEÑO" (HAYAT
BİR RÜYADIR) ADLI ESERLERLE
TANINIR.

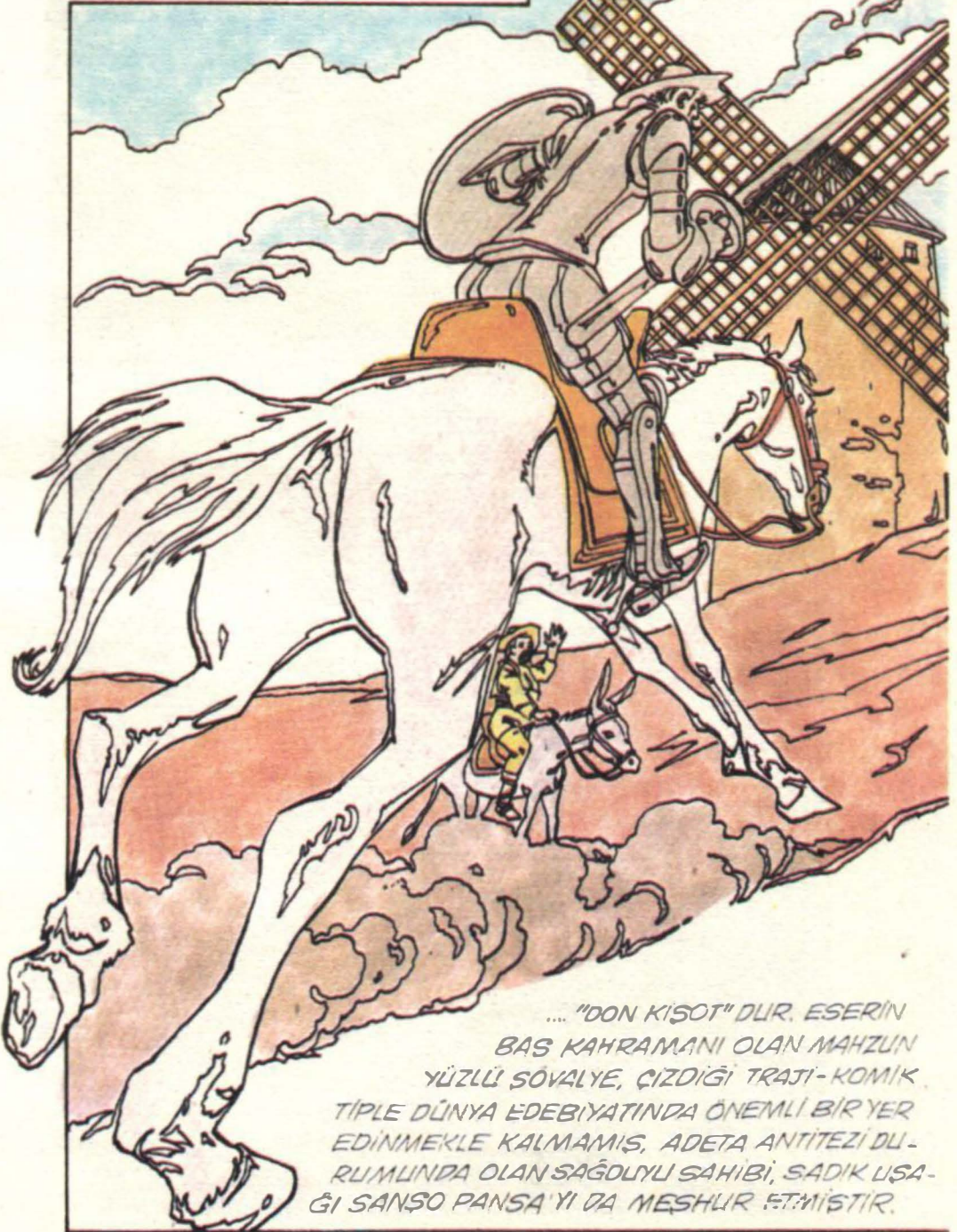
SERT BİR AHLAKÇI, SAİR VE FİLOZOF OLAN FRAN-
CISCO DE QUEVEDO (FRANSİSKO DÖ KUEVEDO ,
1580-1645) YAŞADIĞI DÖNEMİN AKSAKLIKLARINI
VE ÜLKENİN ÇÖKÜŞÜNÜ AĞIR BİR DİLLE ELEŞTİR-
MİŞTİR. PİKARESK TÜRDE KALEME ALDIĞI "EL BUS-
CON" (MACERAPEREST) ADLI ESERİNDE....

... KENDİ ÖĞRENCİLİK HAYATIN-
DAN KOMİK SAHNELERE YER
VERİR. "LOS SUEÑOS" (HAYAL-
LER) ADLI ESERİNDE OLDUĞU
GİBİ, BURADA DA HÜZÜNLÜ BİR
İFADE SEZİLMEKTEDİR.

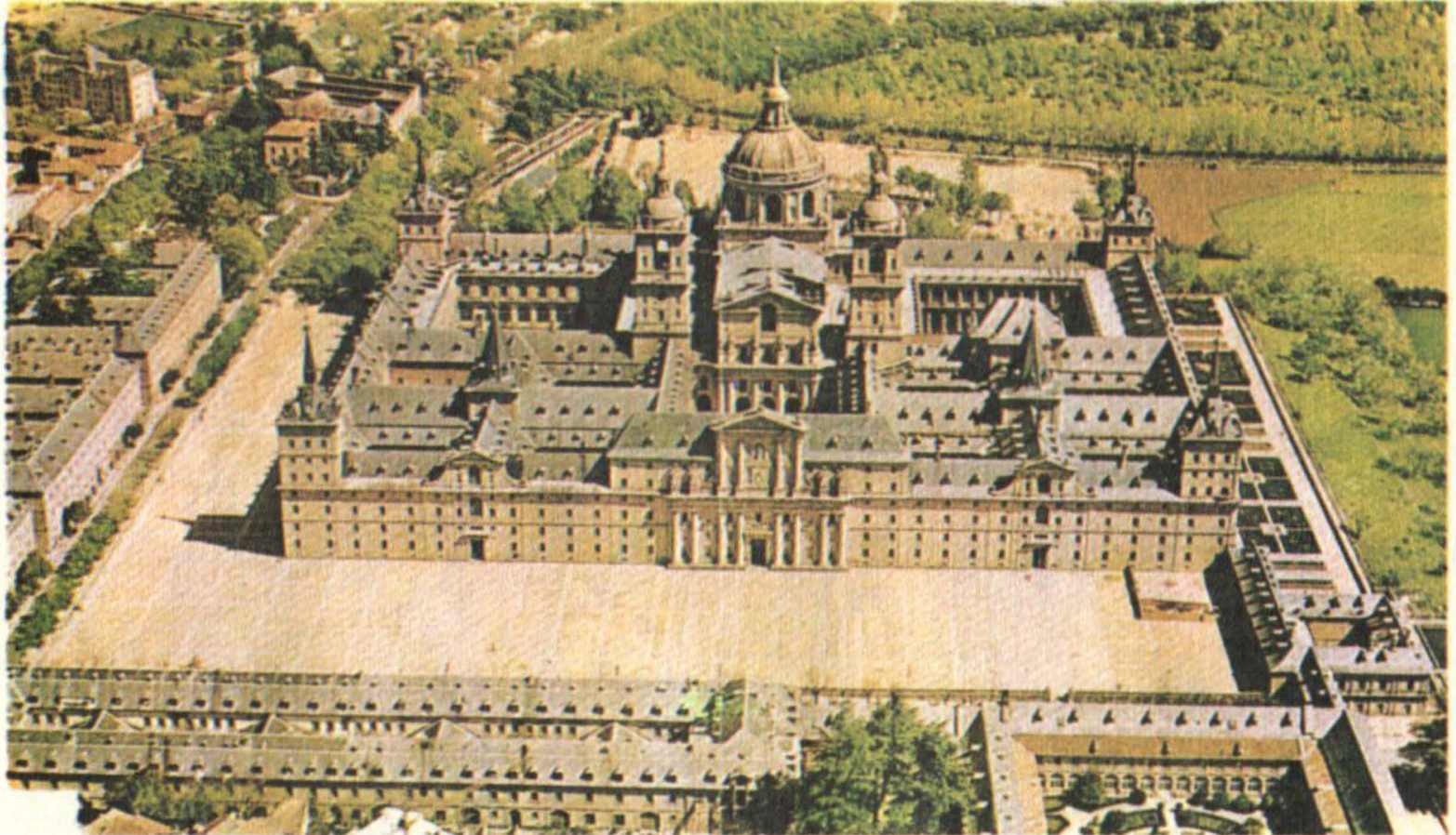
"ALTIN ÇAĞ"IN EN ÜNLÜ ESERİ, SÜP.
HESİZ MİGUEL DE CERVANTES (SER-
VANTES) SAAVEDRA (1547-1616) TA-
RAFINDAN YAZILMIŞ OLAN...

.... "DON KİSOT" DÜR. ESERİN
BAS KAHRAMANI OLAN MAHZUN
YÜZLÜ SÖVALYE, ÇİZDİĞİ TRAJİ-KOMİK
TİPLE DÜNYA EDEBİYATINDA ÖNEMLİ BİR YER
EDİNMEKLE KALMAMIŞ. ADETA ANTITEZİ DÜ-
RÜMLÜNDE OLAN SAĞOLYU SAHİBİ, SADIK USA-
ĞI SANŞO PANSA'YI DA MEŞHUR ETMİŞTİR.

AYNI PARLAKLIK RESİM VE MİMARİ ALANDA DA GÖZE ÇARPAR. BU DÖNEMDE İNŞA EDİLMİŞ OLAN BAŞLICA ESERLER, ALCALA DE HENARES ÜNİVERSİTESİ (CERVANTES'İN DOĞDUĞU KENTTE), TOLEDO ALKAZARI VE II. FİLİP'İN EMİRİ ÜZERİNE MİMAR HERRERA TARAFINDAN SAINT-QUENTİN ZAFERİNİN ANISINA YAPILMIŞ OLAN EL ESCORİAL SARAYI'DIR.

EL ESCORİAL SARAYI

GİRİT'TE DOĞMUS OLAN RESSAM DHOMİNİKOS THEOTOKO-
POULOS, OLGUNLUK DÖNEMİNİ VENEDİK'TE TAMAMLAMIS....

... DAHA SONRA GELDİĞİ İSPANYA'DA "EL GRECO" ADIYLA DİNİ
TEMİZLİK ARIN AĞIR BASTIĞI ESERLER VERMİŞTİR. TINTORETTO-
NUN ÖĞRENCİSİ OLAN SANATÇININ II. FİLİP'E TERS DÜŞÜĞÜ
İÇİN TOLEDO'YA ÇEKİLDİĞİ VE 1614 YILINDA ÖLDÜĞÜ BİLİNİR
ESERLERİ ARASINDA EN TANINMISI, "ORGANİZASYONUN
CENAZE TÖRENİ" ADLI TABLODUR.

İSPANYOL RESİM SANATININ XVII. YÜZYILDAKİ BİR DİĞER USTASI, 1599'DA SEVILLE'DE DOĞMUS OLAN VELAZQUEZ (VELAZKEZ)'DİR VE IV. FİLİP'İN BÜYÜK BEĞENİSİNİ KAZANMIŞTIR.

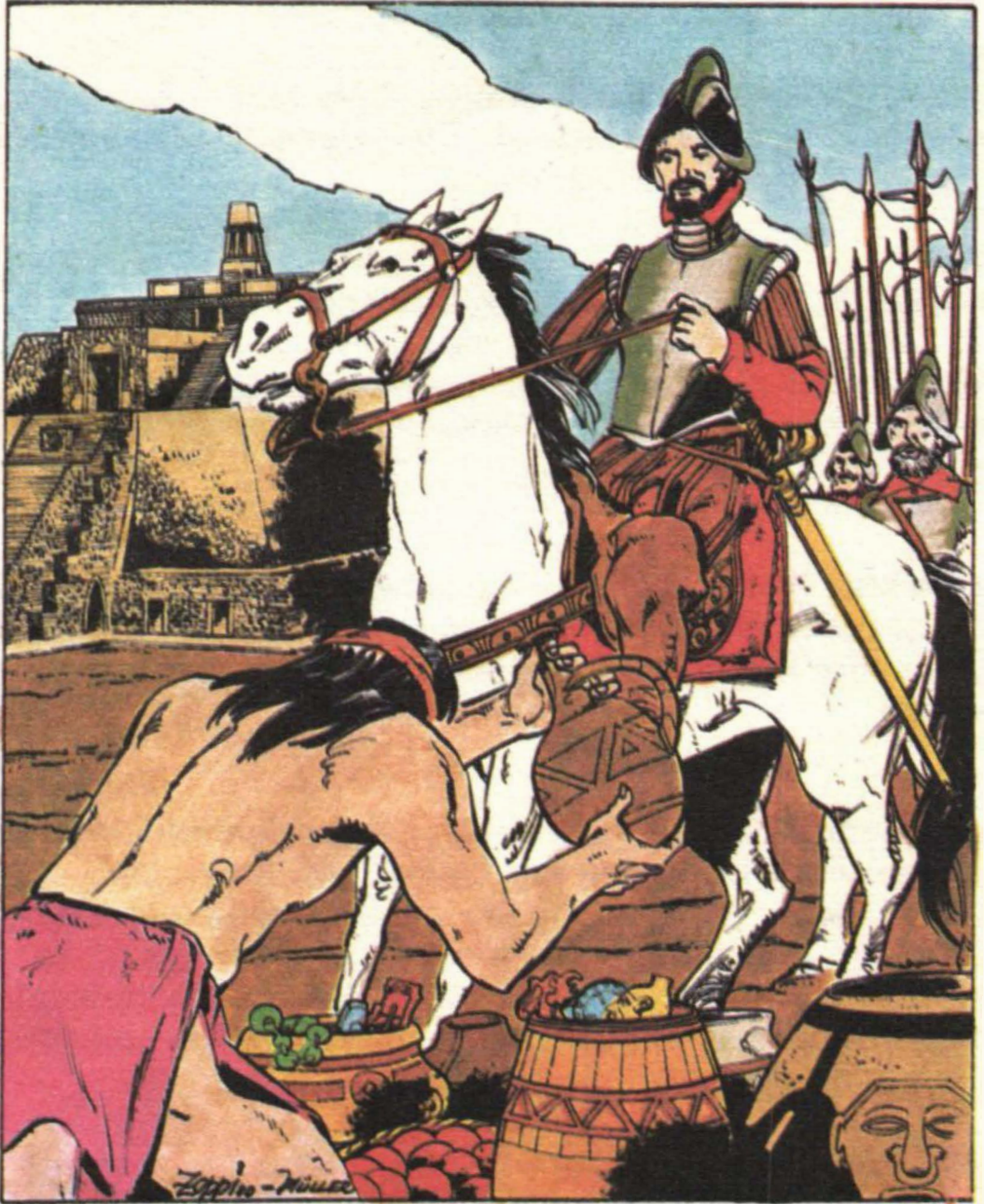
KRALIYATININ EN YÜKSEKLERİNE "AYYAĞLAR" GİBİ HALKTAN KİŞİLERİ DE RESMETMİŞTİR.

58 VELAZQUEZ: "NEDİMLER"

GÜZEL SANATLAR, EDEBİYAT VE FELSEFE ALANINDA
PARLAK BİR DÖNEMİN SÜRDÜĞÜ XVII. YÜZYIL BOYUNCA
İSPANYA'NIN GERÇEKLEŞTİRDİĞİ EN BÜYÜK ATILIM,
YENİDÜNYA'NIN KEŞFİ VE FETHİ OLAYIDIR.

DÖNEMİN KRONOLOJİK GELİŞİMİ

1598

Fransa ile İspanya arasında Vervins Banş Antlaşması imzalandı. II. Filip'in ölümüyle yerine oğlu III. Filip geçti.

1603

İngiltere kraliçesi I. Elizabeth öldü. Yeni kral I. James banş yanlısı olup İspanya hayranıydı. Bu nedenle iki ülke arasında bir banş antlaşması yapıldı.

1609

Hollanda ile 12 yıllık bir ateşkes imzalandı. Luther yanlıları ile aynı haklara sahip olmak isteyen Calvinistler, seçici prens Friedrich liderliğinde Protestan Birliği'ni kurdular. Bunun üzerine Katolikler de Bavyeralı Maximilian önderliğinde Katolik Birliği adı altında birleştiler.

1610

Fransa kralı IV. Henri öldürüldü. Daha sonra XIII. Louis adıyla tahta geçecek olan oğlu henüz çocuk yaşta bulunduğundan ülke bir süre kraliçe Marie de Medicis ve gözdeleleri tarafından yönetildi.

1612

Kutsal Roma-Germen imparatoru II. Rudolf'un varis bırakmadan ölmesi üzerine yerine yaşı bir hayli ilerlemiş olan kardeşi Matthias geçti, ancak onun da çocuğu bulunmamaktaydı. Matthias'ın ölümünden sonra iktidar Steiermark dükü II. Ferdinand'a devroldu. Avusturya ve Macaristan tarafından tanınan İmparator, Protestanların yoğun olarak bulunduğu Bohemya'da sert tepkilerle karşılandı.

1614

XVI. yüzyılın ortalarında doğan ve İspanyol resminin en büyük

ustalarından biri olan El Greco (asıl adı Dhominikos Theotokopoulos'tur) öldü.

1616

Kastilya edebiyatının en büyük yazarı ve "Don Kişot" adlı ölümsüz eserin yaratıcısı Miguel de Cervantes Saavedra (Doğ. 1547) hayata veda etti.

1617-1620

Bu tarihte reşit olan XIII. Louis, annesini iktidardan uzaklaştırdı, ancak bu kez yönetimi başkumandan Luynes'le paylaşmak zorunda kaldı. Bohemyalıların Prag'da imparatorluk temsilcilerine karşı başlattıkları isyan sonunda Protestan birlikleri ülkeyi işgal etti. İsyanlılar Habsburg hanedanını devirerek Protestan Birliği lideri, seçici prens Friedrich'i kral ilan ettiler. II. Ferdinand Bohemya'daki isyanı bastırmak amacıyla İspanyollarla anlaştı. Kont Tilly komutasındaki Avusturyalılar ve Bavyeralılardan oluşan ordu, İspanyol askerlerinin desteğinde Prag üzerine yürüdü ve 1620'de Bela Hora'da büyük bir zafer elde etti. II. Friedrich isyanın bastırılması üzerine kaçmak zorunda kaldı.

1621

III. Filip'in ölümüyle yerine oğlu IV. Filip geçti. Hollanda ile İspanya arasındaki ateşkes antlaşması bozuldu. Fransa'da Luynes'den boşalan yere Richelieu atandı.

1625-1626

Bir İspanyol kenti olan Cadiz'e yapılan İngiliz saldırısı başarısızlıkla sonuçlandı. İspanyollar uzun bir kuşatma sonunda önemli bir Hollanda kenti olan Breda'yı ellerine geçirdiler. İngiltere kralı I. James'in ölümüyle iktidar, oğlu I. Charles (Çarls)'a devrildi. Küçük bir ordu ile Almanya'yı istila eden Danimarka kralı IV. Christian, Protestan prenslerden gördüğü destek sonucunda bazı zaferler elde etti. Ancak Lutter Savaşı'nda Tilly'ye yenik düştü. Wallenstein'in paralı askerleri Kuzey Almanya'yı işgal ettiler. Katolikler, Brandenburg eyaletinin

yardımıyla Danimarkalıları Almanya topraklarından kovmayı başardılar.

1627

"Cultisma" akımının önde gelen temsilcisi Luis de Gongora (Doğ. 1561) öldü.

1629-1631

IV. Christian Lübeck Banş Antlaşması'nı imzalamak zorunda kaldı. Katolik kilisesinin müsadere edilmiş olan mallarının geri verilmesini öngören bir ferman yayınlayan II. Ferdinand, Protestan Alman prenslerinin büyük tepkisiyle karşılaştı. Almanya, 1630 yılında, Fransa'nın müttefiki İsveç kralı Gustaf II. Adolf tarafından işgal edildi. Kral aynı yıl Pomeranya'yı ve Mecklenburg'u fethetti. Magdeburg kenti Tilly'nin askerlerince yağmalandı. Bunun üzerine Brandenburg, Saksonya ve öteki Alman eyaletleri İsveç kralına karşı aralarında bir ittifak kurdular. İsveç kralının Lech'te büyük bir zafer kazandığı çarpışmalarda Tilly hayatını kaybetti. Wallenstein'in paralı askerlerini Lützen'de geri püskürten Gustaf II. Adolf da zaferi kutlayamadan öldü ve askerleri geri çekilmek zorunda kaldı.

1634

Wallenstein, karargâhında öldürüldü. İsveç ordusu Nördlingen'de yenilgiye uğradı. Katolik Almanlarla Protestanlar barış görüşmelerine başladılar.

1635

İmparator ile barış yanlısı prensler arasında Prag Antlaşması imzalandı. Banşı ilk bozan Fransa oldu. Bunun üzerine İmparator'un müttefiki olan İspanya Fransa'ya birçok cephe-den saldırıya geçti. Aynı yıl piyesleriyle tanınmış olan yazar Lope de Vega (Doğ. 1562) öldü.

1640-1643

Savaş hâlâ devam etmekteydi. Hollandalılar Fransızlarla bir

ittifak kurdular. Portekiz'de çıkan isyan sonucunda ülke İspanya'dan ayrıldı ve krallığa Braganza soylusu IV. Joao getirildi. Bu arada Katalonya bölgesi ve Napoli, çeşitli isyanlarla sarsılmaktaydı. 1641'de II. Ferdinand öldü ve yerine oğlu III. Ferdinand geçti. Ertesi yıl Richelieu hayata veda etti. Fransızlar 1643'te Rocroi'da büyük bir zafer elde ettiler.

1645

Francisco de Quevedo Villegas (Doğ. 1580) öldü.

1646-1648

Fransızlar Bavyera'yı istila ederek Viyana'yı tehdide başladılar. İki yıl sonra Lens Savaşı'nda İspanyolları bozguna uğrattılar. Aynı yıl imzalanan La Haye (La Hay) Antlaşması uyarınca İspanya Hollanda'ya bağımsızlık tanımak zorunda kaldı. Vestfalya Antlaşması ile 30 Yıl Savaşları sona erdi. Barışa yanaşmayan İspanya Fransa'ya karşı saldırılarını sürdürdü. Ünlü dramaturg Tirso de Molina (Doğ. 1583), 1648'de öldü.

1659

11 yıl süren zorlu çarpışmalardan sonra Fransızlar Dunes'de büyük bir zafer elde ettiler. İspanya Fransa ile Pireneler Antlaşması'nı imzalamak zorunda kaldı ve İspanya'nın üstünlüğü sona erdi. IV. Filip'in bundan sonra Portekiz'i geri alma yolundaki teşebbüsleri de başarısızlıkla sonuçlanacaktı.

1660

Ünlü İspanyol ressam Diego Velazquez (Doğ. 1599) bu tarihte hayata gözlerini yumdu.

1665

IV. Filip'in ölümünden sonra taht, 4 yaşındaki oğluna kaldı. Prens sağlıksız ve zekâca biraz geri olduğundan II. Carlos adıyla tahta geçinceye kadar kral naipliği görevini annesi Avusturyalı Mariana üstlendi. Üç yıl sonra Portekiz'e bağımsızlığını kazandıran Lizbon Antlaşması imzalandı.

RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ GELECEK SAYI:

OSMANLI İMPARATORLUĞU III
Duraklama devri

RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

OSMANLI
İMPARATORLUĞU III
Duraklama devri

KARACAN

BAYİNİZDEN
ŞİMDİDEN AYIRTINIZ